

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület lapján
legyen közlők.

Nem lapoknak előfizetési díj:
Égés évre 30 korona, félévre 16 korona, negyedévre
8 korona.

Az Országos Magyar. Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Pályafelügyelő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-ülése.
Társaság: Budapest Baross utca az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Közlönyeket a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEII.

Ülésnapok a Közteleken.

1900. március 18-án d. e. 10 órakor.
Tejtermelő orsz. egyesületének közgyűlése.

1900. március 24-én d. e. 11 órakor
Magyar Gazdák Vásárcarnok Ellátó Szövetkezetének közgyűlése.

1900. március 25-én d. e. 10 órakor
Orsz. méhészeti egyesület közgyűlése.

1900. március 25-én d. u. 4 órakor
Magy. mezőg. szesztermelők orsz. egyesületének közgyűlése.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az idei tavaszi luxus-lóvásár április hó 1. és 3-ik napján tartatik meg az OMGE. védnöksége alatt a „Tattersall” istállóban.

Az állami ménesek számfelveti loval erre a vásárra nem fognak felhozatni.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Néhány fogatok részére kettő; hínálós és jukker fogatok, valamint hálás lovak részére egyenként három 600—600 koronás díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tüntetik ki.

A bejelentési határidő március hó 10-én lejárt. Katalógus és a vásár terveze a Tattersall titkárságánál (Bpest, Külső Kerepesi-ut) kapható.

Darányi politikája.

A magyar gazdák hosszu évek keresves küzdelmei után végre elérték, hogy törekvéseik jogosultságát a kormányzat nemcsak elismerte és a mező-

gazdaság vitális érdekei a gazdasági fejlődés és emelkedés legfőbb eszközeinek jelöltenek meg, hanem Magyarország földmívelésügyi minisztere hivatalosan, a képviselőház nyilvános ülésén vette védelmébe azokat az agrártörekvéseket, amelyek a közigazdasági élet többi tényezőinek párhuzamos fejlődése mellett, a mezőgazdaság boldogítására irányulnak. A magyar gazdaközönség legnagyobb háttával tartozik Darányi földmívelésügyi miniszternek, hogy az ő tetteiben gazdag működésének nagy tekintélyvel igazolta azokat a törekvéseket, amelyeket az agráriusok oly régóta hangoztatnak, és amelyeket hamis jelszavak által diszkreditálni s mint felekezeli és retrógrad irányzatokat népszerűtlenné tenni igyekeztek azok, akiknek politikájában csak az önzés és a szabad kiskikármányolás képezte a legelső törvényt. A miniszter önzetesen mutatott rá a maga működésére és annak eredményére, melyek az ő agrárius voltáról tesznek hitvallást, s az egész magyar gazdaközönség örömmel azonosíthatja magát ezzel, mert Darányi politikája fokozatosan valósítja meg azokat a kívánásokat, amelyek a mezőgazdaság felvirágoztatására s ezáltal a magyar államiság legtermészetesebb és legbiztosabb alapjának megerősítésére oly sokszor és sokféle alakban megnyilatkoztak.

Darányi politikájának sarkkövét a kisemberek helyzetének javítása képezi. Nagyon helyesen indul ki abból a szempontból, hogy a néprétegek boldogítását legalul kell kezdeni, mert az

anyagilag leggyöngébb és szellemileg leginkább hátramaradott néprétegek anyagi helyzetének javítása és szellemi színvonalának emelése kell, hogy a kormányzat legelső feladatát képezze, mivel ezek az elemek tudnak saját helyzetük javítására maguktól legkevesebbet tenni. Ezért mindenkinnek osztatlan elismeréssel kell a miniszter politikáját fogadni, hogy a kisemberek érdekében a mezőgazdasági élet minden terén az állam legmesszebb menő támogatását nyújta, hogy megelhetőség eszközeik megszerzésében segítségükre legyen és keresményüket a kiskikármányolástól megóvja. Ennél helyesebb agrárpolitikát senki sem szabhat meg, mert a leggyöngébb néprétegek megerősítésével a népesség legnagyobb részének boldogulása biztosítva lévén, a szociális békenek legtermészetesebb alapjai erőszódnak és ezáltal a nyugodt és békés fejlődés fölfek az egész vonalon biztosítatik. A miniszter eddigi széles körű intézkedéseit vannak hivatala kiegészíteni és hatályosabbá tenni azok a törvényhozási intézkedések, amelyek a földmívelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával elmondott beszédében bejelentett. Ezek: a végrehajtási törvény módosítása, hogy a végrehajtás alól a földirtokos megéléséhez legszükségesebb eszközök az eddigleni nagyobb mértékben legyenek mentesítve; a szociális viszonyok javulása érdekében a munkásbiztosítás létesítése; a dohányterületekről, az erdőmunkásokról, a gazdasági viszonyainak szabályozásáról és az öntözésekről hozandó törvényjavaslatok.

Tavaszi MÜTRÁGYA

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A kisemberek helyzetének javulása és a szociális béke megerősödésével szoros összefüggésben van a telepítés kérdése, amelyre névbe a miniszter egy törvényjavaslat benyújtását helyezte kitárába. Örömmel látjuk, hogy a február hóban megtartott nagy telepítési értekezlet nem vala meddő, mert az ott kidomborodott nézeteket a miniszter törvényjavaslatának irányadó elveivel elfogadta. A főszólt az állami telepítésre fekteti, amelynek a gazdasági szempontok mellett nemzeti feladatai is vannak, de a társadalom közelműködését igénybevenni szándékozik; a telepítés mellett a helyes parcellázást felkarolni és előmozdítani igyekszik. És nem feledekzik meg arról, hogy a telepítési akcióval egyetemben a pusztuló középbirtokososztály megtartásáról és megerősítéséről is gondoskodják.

Birtokpolitikai és nemzeti szempontból igen fontos a miniszternek azon nyilatkozata, amely a hitbizományokra vonatkozik. Elismeri és előtérbe helyezi a hitbizományi birtokoknak nemzeti szempontból nagy jelentőségüket, de ezzel szemben nem hunyhat szemet a hitbizományi birtokoknak egyes helyeken a helyes birtokmegosztásra gyakorolt káros hatásuk előtt. Epen ezért nem szándékozik a sík földekben, ahol szociális, gazdasági és birtokmegosztási szempontok figyelembe jöhetnek, új hitbizományok alakítását javasolni, ellenben Erdélyben és hasonló exponált helyeken, ahol szociális gazdasági és birtokmegosztási szempontok figyelembe nem jönek, ellenben a nemzeti érdek azt parancsolja, hogy a magyar államesz megerősítések és az új exponált helyeken a földbirtok új családok kezében legyen, amelyek hűsége a magyar állam iránt kétségtelen, kizárólag erdőbirtokokra, új hitbizományok alakítására is esetleg javaslatot tenni hajlandóknak mutatkozik. Kétségtelen, hogy a hitbizományok feladatának új fellegása teljesen élet kell, hogy vegye mindazon támadásoknak, a melyeket a hitbizományok ellen újabban a szabad forgalom nevében bizonyos körök, tagadhatatlan szociálisztikus tendenciával, elég lelkesimertelenk hangoztatni, nem akarván gondolni arra, hogy a hitbizományok nélkül Magyarország államiságának legbiztosabb támaszai a középbirtokos nemesség módjára, szintén a pusztulás útjára kerültek volna.

Az általános jólét emelésének kétségtelemül egyik legfontosabb eszköze a gazdasági szakértelem emelése. Ezen a téren Darányi miniszter néhány év alatt többet tett, mint összes elődje, sőt bátran kimondhatjuk, hogy többet tett, mint a mennyi bármely külföldi államnak a téren történik. A szaporodó földmívelésiskolákban, népies tanfolyamokon és előadásokon a kiszagadkászerei vesznek részt, a százezeren menő példányokban kiosztott népies iratok a kiszagadkász gazdasági tudását máris

észrevehető módon emelték, a mintagazdaságok példájukkal a jobb és okoszebb gazdálkodásnak a kiszagadkász körében igen jelentékeny példaadót. A kísérleti állomások működése általában jelentékeny hatást gyakorol az okoszebb gazdálkodásra. Ezzel szemben sajnáljuk, hogy a felsőbb gazdasági szakoktatás terén radikális, mélyreható intézkedések eddig még nem történtek. Különösen hiányt kell, hogy érezze maga a miniszter a gazdasági főiskolának, amely elsősorban az annyira főlzaporodott gazdasági tanítószemélyzetet nevelné, mert enélkül máris sok helyütt tapasztalható, hogy a szakoktatás terén nem oda való, bizony elég sejeles elem működik. De mezőgazdasági közgazdagságunk mindinkább szélesedő keretei maguk is megkívánják, hogy elegendő, a gyakorlati gazda igényeinél magasabb képzettségű egyén álljon egy a kormányzat, mint a társadalom rendelkezésére. Mert ezek nélkül a létesített üdös intézmények állandóságát is féltünk meg.

A miniszter beszédjéből még két lényeges részert kell kiemelünk, melyek a magyar agrárpolitikának elengedhetetlen fölteleit képezik. Az egyik a vámpolitika. Teljes megnyugvásunkra szolgálhat, hogy a miniszter egészen elfogadja Láng Lajos követelményit, hogy a vámpolitikában „első sorban mezőgazdaságunknak, a nyersterméleink érdekeit kell a kitéendő szerződésnél szem előtt tartani.” Ez az, amit oly régóta és annyiszor hangoztatunk s ami miatt annyiszor és oly erős támadásokban részesültünk, mintha ezzel a többi közgazdasági tényezők érdekeit háttérbe szorítanák. Korantsem, de érdeklünk, hogy a kereskedelmi szerződéseknek eddigi káros irányzatát kiküszöböljük és a mezőgazdaság érdekeit is végrevalahára érvényre jutatjuk.

A másik megnyugtató nyilatkozata a miniszternek az Ausztriával jelenleg fennálló állategészségügyi egyezmény, vonatkozik, melyet oly követelménynek jelez, amely a kiegyezéssel együtt áll, vagy bukik. Örülünk, hogy a miniszter határozott és erőlyes kijelentésével útját állja az osztrákok féktelen támadásának, amelyet újabban az állategészségügyi egyezmény ellen indítottak, ami közben még a magyar állategészségügyet és szolgálatát is ország-világra előtt teljes-n hitelvesztette egyezkednek tenni. Tanuljuk csak országnyozatáink, hogy a kiegyezés osztrák nyugtázzal, hogy bennünket is, ha abban végre régi sérelmeink orvosolva vannak és végre a kiegyezés nem egyoldalulal pusztán az osztrák érdekek érvényesítésére való.

Végül nem hagyhatjuk említés nélkül Darányi miniszter nyilatkozatát, amellyel a magyar gazda régi jó hírnevét az ország első szaktekinélveire való hivatkozásal erőlyesen és határozottan megvédte. A magunk részéről valósgéggal megdöbbenünk, amiódn a képviselőház nyílt ülésén a magyar gazda

jó hírnevének megtámadását hallottuk. Ami tudomásunk alapján azt kezdettől fogva helytelen értesüléssel alapúlnok tartottuk. Örülünk, hogy a magyar gazda érdekeinek leghivatottabb öre és védelmezője ezt sietett megczófolni. Ezt a czófolatot mai számunkban Dr. Kosztányi Tamás m-óvári gazdasági akadémiai tanárnak kimerítő czikkével, melyet kértünkire írt, még jobban megerősítjük.

Nagy vonásokban, fő részeiben a részletek mellőzésével, az elmondottakban domborodik ki Darányi földmívelésügyi miniszter politikája. Megnyugvásunkra szolgálhat, hogy Magyarország földmívelésügyi minisztere a mezőgazdasági életnek nemcsak minden részletére kiterjeszti figyelmét, hanem működését oly széles keretű, általános és magas színvonalú egyöntetű program szerint irányítja, mely öt méltán a magyar gazdák hivatalos vezérévé teszi, aki a kezében levő hatalmas eszközöket magyar állam gazdaságának érdekében, a magyar mezőgazdaság boldogítására eredményesen fel is használja.

Sz. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

„Tenyészestünk magyar marhát.”

Az ugynevezett „régi jó időkbén”, amiódn még igen kevés létezőkötött az szék. Az Magyarországot, különösen pedig az Alföldet s azok is a lehető legrosszabb karban voltak; midőn az extenzív gazdálkodási viszonyok következtében az egyoldalú hus-, vagy tejtermelésnek egyáltalán semmi nagyobb haszna sem volt, midőn azok a nagy kiterjedésű alföldi legelők még léteztek: a magyar szarvasmarha teljesen bűlellett a székös vízpartokba, mivel nem kívántak tőle egyebet, minthogy jó igazónál legyen s hogy a házat egy kis tejtel lássa el. Az emberek igényei sem voltak oly nagyok, mint ma s melegekedtek közelműködésű hussal.

Ma azonban a viszonyok óriási mérvben megváltoztak. Régi legelőket, sőt — lecsapolások, folyamszabályozások folytán — nádasokat is, ma már kultúrnövények által bevette látjuk. A közlekedési utak is javultak és szaporodtak; a világ mindn részével vasuti összeköttetésbe lévén, arra törekszünk, hogy a befellegasztás fedezésére után formarudó mezőgazdasági terményeinket a külföldi piacokra, minél magasabb áron legyünk képesek eladni.

Egy exportáló államnak mint amelyen Magyarország, arra kell törekednie, hogy magának jó piacot teremtsen, amit első sorban is azáltal érhet el, ha az importáló államok igényeinek, lélesének megfelelő minőségű anyagot bocsát piacra. A külföldi igényi igen messzeszokott. Nem kevély a székra, hogy ugy mondjan fegyverre bizott magyar marhát, hanem a busos, kevésbé bővérű tarka marhának ad előnyt. Ez oly tény, amit elvitálni nem lehet. Ez az oka egrészert annak, hogy a Löwensohn ur által „divat marhának” nevezett nyugati marhákat tenyészteni kell. Hogy a magyar marha a világpiaczon versenyképes husterelő lenni, azt épen nem lehet ádítani, hisz a kiváló husterelőnek egyik főkölléke a gyors fejlődés, amit még a legjobb akaratral sem vagyunk képesek, ami magyar szarvasmarhánkra reá fogni. Mint husterelő marhának egyik nagy hibája továbbá az élő- és vágóhsúly közötti kedvezőtlen arány, ami már egyrészt magából az extenzívvebb takarmányo-

zából folyik, miután a termés takarmányok által a belek a gyomok jobban ki letvén fejlődő, aránytalannal nagyobb súlyjal bírnak, mint a tarka marháknál, másrészt pedig maga a csontlap erősebb is egy sokkal több csontot vesz a vásároló a magyarnál, mint a finomabb csontozatú tarka marháknál.

Hogy a magyar szarvasmarha, mint tejrtermelő, kiadná a versenyt a nyugati fajokkal, azt sem mérlegelné oly hátrázottan állítani. Igaz ugyan, hogy találkoznak különösen a nagyobb uradalmak intenzív takarmányozott gulyáiban egyes kiváló egyedek, a melyek elég jól telnek s mint Rákos ur is kifejtette, 10—12 liter tejet is megadnak naponta, de ez a szám igen csekély ahhoz a sok egyszerű tejjel egyidejű képest. Valiuk meg egész őszinél, hogy a tarka egyelőre leggyengébben fejlőd a fajtaknak, miután még számbatunk többet, mint évi 1800 liter tejet egy egy darab után nagy átlagban, míg a nyugati fajtaknak átlag tejtermelése 2000—3000 liter között ingadozik.

Hogy a magyar marhából tenyésztésvizsgálat után lehetne még külön tej-, külön hústermelő törzsekkel előállítani, azt elváltani nem akarom, annyival kevésbé, miután arról magam is meg vagyok győződve. De, hogy eme nagy fáradsággal és szakértelemmel s nagy áldozatokkal jött munkát mennyiben hálálna meg az előtt eredmény, azt előre kiszámítani nem lehet. Abban pedig egyelőre kétségtelen, hogy már általán gazdasági viszonyok között ez egyáltalán kifejtendő magát, annyival kevésbé, miután szarvatható forrásból igen kevéssé, bíres magyar gulyának bírtokosa igen szép összegek fizet révént, csak azért, hogy régi híres, kitűnő minőségben fenntartsa.

Rákos ur azt állítja, hogy „minden irányban vannak kísérleti adataink, melyek bizonyítják, hogy a magyar szarvasmarhának kincses érő anyukánk van.” Engedje meg, hogy felkérem, ha ily összehasonlító kísérleti adatokból bár, legyen oly is s tgye közzé szoktak. Hisz van csak az egyelőre elfeledett, de nem feledendő, hanem különösen az általa megfigyelt eszményekedekben fog eljárni. Legyen még, főzövé, hogy eme kísérletek csakugyan minden irányban a magyar marha előnyére fognak előidni, én leszek az első, aki elismerve — a most még jóformán fölfevő geránit — felléptető elvek igazságát, ez eszme egyike legzubbó elbárcsozárá lendek.

Figyelemmel szoktam kísérni a szaklapokat, de sajnos, sem a tej-, sem a hústermelésre vonatkozó iyenmő összehasonlító kísérleti adataink nem emlékszem.

Azt mondja továbbá: „szóval a magyar szarvasmarha tejjel is, hus- és erőtermelő is, sulyos mindazt a hasznát nem dosogott egyelőre magában, melyet az ideális szarvasmarhájához kötnék, melyre a szarvasmarhatenyésztők a föld kecseregény törekedtek, de egyik fajában sem tudtak egyesíteni.” Ha ezen állítás igazságát a maga teljességében elismerjük, akkor vele egyidejűleg e sok jó tulajdonsággal fel kellene ruháznunk a nyugati fajtak egy jó részét is. Hiszen ott vannak az osztrák örökös tartományok, ott van Svájc, hol a kiszagda csak egy járomba fajta lehet, mint a mi erdélyi gazdáink. Magam láttam Bécs környékén oly hatalmas, teljes a szimmetriájú legyeket magukon viselő ökröket, amelyek kétszázötven körülbelül 16—20 q-nyi terhet az ott díró nehez s huzatát nem dosogott egyelőre vontat. Hogy hírekesgényes ezen nyugati fajtaknak nem rosszabb, sőt jobb a mienkéndé, el nem vitathatjuk.

Az állattenyésztés egyik szerkesztés alapelve, hogy mind a három tenyésztési irány egy egyedben jó minőségben egyesíteni lehetetlen.

Mint fentebb is említettém, a magyar marháknak a különösen hasznosnak megjelölt tenyésztését nem tartom lehetetlennek, de hogy

ezelvére vezetni lenne, abban — legalább ezidő-ig — kételkedni merek. Egy oly gazda, mint Rákos ur is, aki annyit foglalkozik az állattenyésztéssel, nagyon jól tudhatja, hogy mennyi pénzáldozatba kerül az ily különféle tenyésztési irányok törzsek létesítése. A mai nyomozott gazdasági viszonyok épen nem alkalmasak arra, hogy a különösen kisebb tenyésztők, ilyen kísérletekbe fogjanak.

Javitsunk a magyar marhákat előbb, melyek már a javítani való van tejjel minden tekintetben. Sem tej-, sem hústermelés szempontjából nem megfelelő, lassu fejlődésű. Hogy valóban igaz ezen állítás, azt bizonyítja a Rákos ur által felemlített körülmény is, hogy a parasztságba is keresztelés állt akarná javítani anyagát. Az az egyszerű parasztságba látja azt, hogy állaga rossz s hogy azon javítani kell, de természetesen dolog, hogy ezen célja kellő szakismeret hiányában nem fog sikerülni ha az alapanyag — a tehén — oly hitvány, mint ma igen sok helyen látjuk az Alföldön, hiába ott a magyar, vagy nyugati biika, igazán jó borjút egy után sem várhatunk.

Hogy miért volt annak előtte s miért nincs most az alföldi gazdnak oly jó marhája, az magyarázatát leli a mindnyajunk által ismert ama körülményben, hogy ma nincs legelője, nincs kaszálója, mert minden talpalatny, ams felszántható, fel lett szántva. Az a jó marha régebben nemcsak tengerészáron és tőreken, hanem sződen is növekedett, ur Végül meg egyet ha Rákos ur a magyar szarvasmarhát minden tekintetben teljesen kielégítőnek tartja és más marhák fölfelelyezi s ha a tarka marhával való keresztelésének sem látja célját, úgy miért próbálta meg a magyar-szimmentaliból keresztelését, mi volt orvél célja? Én azt hiszem és talán nem is csodálom, hogy a jó marhák azelőtt eredményes és sikeres lehetnének, hogy a gyorsfejlődés, mint a tej- és hústermelés terén. Aki látta ezen keresztelt kollektiózt a szegedi kiállításon, csak elismeréssel adózhat érte.

Új törzsek létesítésénél az ily keresztelések által sokkal gyorsabban érünk célzt, mint a tenyésztésvizsgálatok által; sőt aránytalannal kevesebb áldozattal. De másrészt vannak már a fajtáink is a nyugati, részben keresztelés által keletkezett fajtáktól, egyrészt ugyan a fejlődés stádiumában, részben pedig megállapodva. Ezen fajták fenntartását s fejlesztését tartom főfontosságúnak szarvasmarhatenyésztésünk érdekében, nem feledekezve meg természetesen arról sem, hogy a magyar szarvasmarhát is parkodjunk a mai kor igényeinek megfelelőleg lassanként átállítani, javítani.

Ami a magyar marha edzettségét s a betegségek, különösen a tuberkulózis iránt való ellenálló képességét illeti, a nyugati fajtakkal szemben csak azt jegyzem meg, hogy ma már igen sok tuberkulotikus találkozik a magyar marha között is s bolyha a nyugatitaknak nem fogjuk egy elképzelni, mint ma sok helyen teszik, úgy az azok edzettsége ellen sem lehetünk semmi kifogást.

Cseenevész, tuberkulózisra hajló egyedeknek a tenyésztetékől való kiküszöbölése, tuberkulózisban szenvedők megsemmisítése, osztrák tenyésztésvizsgálatok az ezek osztrák, melyek úgy a magyar, mint a nyugati marhák-kal való keresztelésnek esetleg meghonosított fajtáinknak tenyésztésénél célra vezetnek.

Távol áll tőlem ama gondolat, hogy a magyar marháknak tenyésztését a többi fajtákkal szemben hátréba akarám szorítani, de hibát takarni nem tudom s nem is akarom.

Magam részéről — mint szerény véleményem — csak ennyit akarok szarvasmarhatenyésztésünk érdekében felajánlani. S bár a magyar marhák talán a kiváló dolgokra alkalmasnak is, végeredményben célunk egy —

marhatenyésztésünk minél magasabb színvonalra való emelése. Adja Isten, hogy ez mielőbb sikerüljön.

Major Győző.

Engedje meg a tisztelt czikkíró, hogy én, a rovatvezető is kifejtésem — kapcsolatban közlésemnyével — tárgyilagos véleményem, mely én, mindenben egyezik a fentebb elmondottakkal.

Késétség sem szenved, hogy a nyugati származású, különösen a piros-tarka szarvasmarha rohamos terjedése jogosult volt mindaddig, míg azon területekre szorítottok, amely területek ezen szarvasmarhák tenyésztésére kijelöltettek, a meg nem egy főzöttünk arról, hogy a magyar erdélyi szarvasmarha nem csupán egy irányban: erőtermelésre használható, hanem fejlődés tekintetében igen gyorsan, tejeles tekintetében pedig — habár valamivel lassabban, de szintén megjavítható. Mert amely pilanthaton a gyorsfejlődésünk, nem ösmerhetjük el a jogosságát, hogy a tarka marha az Alföldön, az marháktól kezén is terjedjen, mert az Alföld talaj és éghajl viszonyai olyanok, gazdálkodási módja még annyira kárterjes, hogy ott a nyugati szarvasmarhát csak magasabb intelligenciájú gazda tenyésztheti oly eredményre, s még ez is sokszor nagy áldozatokkal kénytelen hozni, hogy tarka, igényesebb szarvasmarhák egyelőre megfeleljen képez legyen takarmányozni. Mindazon szakemberek tehát, a kik e tárgyjal it, a Köztelek hasábján foglalkoztak, nem a gyertyibirtokos, a tudással kelőleg felgyerekeztet gazdát kívánták meggyőzni, a magyar marhát tenyésztők táborába átszálni, hiszen ezek kelő tudással és szakértelemmel felgyerekeztet, saját érdekeiket legjobban meg tudják védeni, hanem gátat kívántak vetni annak, hogy a nyugati marha tenyésztését a nép ott is felkarolja, a hova az nem való, a hol az adott mostoha viszonyok között egyedül a magyar marha tenyészthető sikerrel. Mert ez a magyar marha ott, ahol sem bizonytalan, sem bizonytalan, hogy alkalmasnak bizonyítottan volt, alig, vagy egyáltalán nem marad a nyugati marhák mögött, hasznalhatsz szempontjából sem, edzettség, ellenálló képesség tekintetében pedig a nyugati marhák messze mögötte maradnak.

Ami csak állítunk, hanem bizonyítsuk is, ime néhány rendelkezésre álló adat.

Grof Teleki Arvéd drassó uradalmában áll jelenleg egy öténgyedeves bikaborjú, mely 500 kg-on felül nyom. Egyéves bikái átlagosan 300 kg-ot, kéteves bikái 480 kg-ot nyomnak. Lehel név, jelenleg 3/4 éves fedező bikája 900 kg. súlyu s e mellett kitűnő, mint egy zerge. Egyéves bikái 50 kg. súlyu. S ezek az állatok nincsenek szűzök, folyton a legelőn vannak, de a legelés mellett naponta és darabonként 2 kg. értakarmányt már kapnak. S az a nagyzerző eredményem egy ötvenéves kísérletezés eredménye, hanem egy újonnan létesített tenyésztésnek legelső nemzedéke. A gyors fejlődésnek, mint szerzett tulajdonságunk, tovább dolgozunk, mert az áttörésnél s a gyorsabb fejlődést csupán a megfelelő ápolás és takarmányozás eredményezte. Az a szarvasmarha tehát, amely helyesebb tenyészés, ápolás és takarmányozás által már az első nemzedékben ily bámulatos módon megjavítható, arra való volna, hogy félre tejjel? Nem, ez arva való, hogy javítsunk szarvasmarhánkat, tovább dolgozunk, mert ma talán még nem is tudjuk, hogy micsoda kincset birunk benne. De nemcsak gróf Teleki ér el ilyen sikereket, ott van Sperker, aki már a milleniumi kiállításon bámulatba ejtette gyönyörűen fejlődött állataival az azok értő közönségét, ott vannak sokan mások, ott van egy egész nagy vidék a Székelyországon, ahol a porasztrák kezén is 2—2 1/2 éves koruk teljesen kifejlesztett magyar marhát lehet látni. Ha tehát

Erdélyben ilyen eredményeket lehet elérni, miért ne lehetne az Alföldön is?

Azt hiszem tehát, arról meggyőzően a tisztelt cikkíró, hogy a magyar marhát, nem is tulajgy, farsággal igen rövid idő alatt gyorsan fejlődővé lehet javítani s természetesen ezzel együtt hízodalmassá is javul, husa izletesebb lesz. Nem szabad azonban felelőnk azt sem, hogy a magyar ókor rendesen csak akkor kerül hibába, ha előzőleg 10—14 éven keresztül jármoltott s így nem hízhatik olyan gyorsan, husa nem lehet olyan izletes, mint az 5—6 éves tarka marháé. Összehasonlítást csak egyelőre korauk között lehet tenni, akkor bizonyára sokkal kedvezőbb lenne az eredmény a magyar marha javára.

Elismerem, hogy fejlődőképessége nehezebben javítható még, de hogy ez is megjavítható, azt szintén számos példával lehet bizonyítani. A Maros, Ki-Küküllő és a Szamos mentén százzal lehetne összevásárolni a valóban jó fejű magyar teneket. De ott van a *László-féle* tehénzetel, a mely már a millenniumi kiállítás 1891 évben átlagos mutatót fel, ott van a báró *Valkó* fái amomafalvi tehénzetel, mely a borjúk által elszoptat mennyiségén kívül 1950 liter átlagos mutatót ki, amely tekintélyes tejterménység mellett figyelembe veendő a tej zsírossága is, a mi tudvaleg a magyar marhánál páratlanul áll. Mindezek a tények, ha nem s bizonyítják azt, hogy a magyar marha már ma kiválóan jó, az, de bizonyítják igen is azt, hogy jó közepes tejelővé átalakítható s ott, a hol ez irányban dolgoztak már, eredményeket is értek el, ami annyival is figyelemreméltóbb, mert e mellett kitűnő erőtermelési képessége is fenntartott, a minnek lehetősége nincs is kizárva, csak másként kell az üsöt, másként az előőrborjot nevelni.

Végül ami a sokat hányagotartott tuberkulózist illeti, abban igaz van cikkírónk, mi, hogy a magyar marhát is elfogja az lepní, mihelyt a szabad levegőtől elzárjuk, mihelyt bezsufolyjuk szűk, alacsony istállóba. Szerencse azonban, hogy a magyar marhát javító gazdák sokkal előrelátóbban gondoltak ezt megakadályozni; ezek az urak nemcsak, hogy nem istállóznak, hanem jóformán folytonosan legelőn tartják állataikat s e mellett csaknem állandóan igaztatják is a teheneket: s így a tuberkulózistól nincs mit tartani. Minden körülmény között figyelembe veendő azonban, hogy a magyar marha 1000 éven keresztül szokott hozzá az itteni talajt és égjali viszonyokhoz, a melyek közül immár csak javíthat és tökéletesbíthet, ellenben a nyugati marhának meg kell honosulnia, a mire azonban nagyon sok helyt nem képes, annyira eltérő a taljai és égjali viszonyok azon viszonyoktól, a melyekhez szervezete talán szintén évszázadokon keresztül hozzá szokott. Ebben rejlik a magyar szarvasmarha véghetetlen nagy előnye, ezt nem szabad sem elől tévesztani annak, aki ezzel a kérdéssel bármilyen alakban is foglalkozik.

Ezzel, úgyhiszem, azon nézeteltérések, a melyek Löwensohn ur közreműködéséül kifolyólag e lapok hasábjain megjelentek, kiegészítést nyertek s így e tárgy egyelőre levehetőnek a napirendről, hogy más fontos közlendőknek is helyt adhasunk.

Rovartesté.

GAZDASÁGI NÖVENYTAN.

Rovartesté: Mezey Gyula.

Az utcai sorfáinak pusztulása.

Páris világhírű szépségéhez nagyban hozzájárulnak azok a fasorok, melyek úgy a boulevardokat, mint az egyéb nagyobb utakat szégyelkez, tisztítva a város levegőjét s árnyékot nyújtva a nyár forróságában a sétáló

közönségnek. Nem számítva a parkok, a kertek, a temetők s az iskolai játszótérek fái, Páris utait 90,000 sorfa díszíti, főleg platán, vadgesztenye, szil, juhar, akác, hárs-, balványfa (Ailanthus) és Paulownia.

A párisi kertészek oly ügyesek a már idősebb fák áttűtetésében is, hogy ha a sorfák valamelyiké kizsuzult, egy-két nap múlva helyét nem fiatal fácska, hanem immár szép nagy fa foglalja el. De természetesen az ilyen ültetés sok pénzbe is kerül, úgy hogy egykültetett sorfa Páris közösgének 150—175 frankjában van s így a fentemlített 90,000 sorfa mintegy 15 millió franknyi értéket képvisel.

Mint egyéb városokban, Párisban is sajnálattal tapasztaljuk, hogy az utcák sorfáinak élete nem olyan tartós, mint a szabad természeté ölen előké. Hogy mi ennek az oka em kérdésrel foglalkozott egyik Párisban tartott előadásban *Louis Mangin* kiváló botanikus. Eme előadásból merítjük a fentebbi ábrák s az alábbi, a természetben tartatják bizonyára érdeklő fejtegetéseket.)

Az 1891—93. évi időszakban a párisi sorfák következő pusztulatt mutatnak s a kizsuzult fák a következő átlagos kort értek el:

	Kizsuzult átlagos kort
Vadgesztenye	0.87 115 év
Fehérbuher (Acer pseudoplatanus)	1.44 69 "
Platán	1.62 61½ "
Balványfa (Ailanthus)	1.54 54 "
Szil	2.06 48½ "
Közönséges juhar	2.26 44 "
Akác	2.35 42½ "
Hárs	4.06 24½ "
Paulownia	7.27 14 "

Összehasonlítva a fák *halandóságát* a belső és a külső városrészekben, az eredmény a következő:

	A belső városrészekben	A külső városrészekben
Akác	3 62 193	3 62 193
Platán	2 29 097	2 29 097
Vadgesztenye	1 17 057	1 17 057
Szil	2 79 146	2 79 146
Fehér juhar	3 44 093	3 44 093
Balványfa	2 30 143	2 30 143

A fenti eredmények meg volt jósolható, mert a belső városrészekben sokkal jobban érvényesülnek ama káros tényezők, melyek a városokban a növények tenyésztésére kedvezőtlenül hatnak.

* Lásd: Louis Mangin: „La végétation dans les villes, et les plantations parisiennes.” *Revue Horticole* 1900, No. 3.

A talaj szénsvartartalma

	Április hónap	májusban	júniusban	júliusban	augusztusban
A faesoportokban	0.63	0.61	0.52	1.04	0.79
A gyepekgyakban	0.53	1.04	1.09	1.48	1.98
A vadgesztenyesorokban	4.58	3.79	2.49	2.56	2.54
A platánosorokban	2.40	4.93	4.21	2.38	5.23
A balványfasorokban	1.57	2.45	4.90	2.38	5.23

Ebből látható, hogy a faesoportokban, a hol a talaj évente többször megkapátatik, a légjárás igen élénk, mi a talaj csekély szénsvartartalmában nyor kifejező: a gyepekgyakban, amelyek táposataltá váltak — de amelyek nem kapátatnak — a légjárás még meglehetősen; a fasorokban azonban, ahol a földet a sétáló közönség folytonosan tapossa, a légjárás már hiányos. — A talaj szénsvartartalma már igen jelentékeny.

Páris egyes boulevardjain és utain a sorfák aszfaltburkolat közé vannak ültetve, a midőn minden fá körül burkolatlan tér van hagyva, melyet rác s vezél; egyes nem aszfaltzott utakon azonban a sorfák szabadon, rác nélkül állanak. Természetesen az utóbbiak

E káros tényezők a következők:

A földföldtől részének — u. m. a leveleknek, az ágának s törzsének — ártanak: 1-ször a por; 2-szor a fény- és a hőviszveredés, melyet a házak okoznak, minék következtében a levelek megerzséződnek s időelőtt lehullanak; e tényező különösen a gyenge leveleztől fákban, minők a hárs- és a vadgesztenye; tesz nagy árt; 3-szor a mérgező gázok, mi különösen, nagyobb gátrétekek szomszéd-ságában észlelhető; végre 4-szor a törzsnek és az ágának megsejtése, mi az élénkbeők forgalmu helyeken nem igen kerülhető el s a mi azáltal, hogy a sebhelyekre különböző paraziták és aszpariták szoktak telepedni, a fa létköz betegeget vonhatja maga után.

A most említett káros tényezőktől szabadulni lehetetlen, miért is ezekkel szemben még nem lehetni, mint azt, hogy lehetőleg edzett falmunk ültetnek.

A földalati részek — a gyökerek — azonban még többet szenvednek, mint a földföldtől részek s bajuk veszedelmesebb, mert el vannak rejtve, úgy, hogy rendszer csak akkor vesszük észre azokat, a midőn a fá már nagyon sönnyig vagy el is halt. A földalati részeknek főleg a következők ártanak: 1-ször a hiányos táplálkozás; 2-szor a gyökérzetnek a levegőtől való elzáródása; 3-szor az utának sával való behintése; végre 4-szer a földalati gázoké.

A mi az első tényező, a fa hiányos táplálkozását illeti, ennek igen nagy jelentőségét szoktak tulajdonítani a sorfák kizsuzulásában, pedig *Mangin* igen sok esetben, melyet vizsgálást alá vett, azt találta, hogy az elhalt fa gyökérzete körül eltérőül talaj tápanyagtartalma nagyon elegendő volt volna még a fa életnek fenntartásához.

Mangin szerint a sorfák pusztulására ható káros tényezők közül egyik sem árt annyira, mint az, hogy a gyökérzet nincs eléggé kitve a légjárásnak, minék következtében a fa gyökérzete körül talajban megfogó az oxgyen és meggyűlöli a szénsva. Ha pedig a talaj levegőjében a szénsvartartalom már 2—3%-nyira emelkedik, ez az állapot a növény mérgeggé válik.

Mangin fenti állítását Páris beültetett területeinek különböző helyein eszközölt talajvizsgálataival igazolja, mely vizsgálatokhoz speciálisan földrajzi szerszámot.

Midjárt érdekesek a *Loewenherz-ker*t különböző helyeinek vizsgálati eredményei. Itt *Mangin* megvizsgálta külön-külön az egyes fasorokat, a zártgyepek és a fasorok talajának szénsvartartalmát, miről a következő összeállított közli.

A talaj szénsvartartalma

	Április hónap	májusban	júniusban	júliusban	augusztusban
A faesoportokban	0.63	0.61	0.52	1.04	0.79
A gyepekgyakban	0.53	1.04	1.09	1.48	1.98
A vadgesztenyesorokban	4.58	3.79	2.49	2.56	2.54
A platánosorokban	2.40	4.93	4.21	2.38	5.23
A balványfasorokban	1.57	2.45	4.90	2.38	5.23

nál a járóelők a földet közvetlen a fa törzse mellett is taposgatják, míg az előbbieknél a rácson belül a föld taposatlant marad. *Mangin* több aszfaltos boulevardon rácsozott sorfáinak talaját megvizsgálta s összehasonlította a nem aszfaltos boulevardon rácsozatlan fák talajával. Érdekes adataiból a következőket közöljük:

A talaj szénsvartartalma

	az aszfalt s nem aszfaltos rácsozott talaj között	az aszfaltos rácsozott talaj között
A vadgesztenyefáknál	0.53	5.58
A platánoknál	0.60	5.31
A szilfáknál	0.71	5.33
A balványfáknál	0.88	2.05

Nedvesség	Fehérje (síkér)	Zsír	Szénhidrát	Rost	Hamu
13 37	12 04	1 85	68 65	2 31	1 78

Száranyagra számítva: 13 90 2 13 79 24 2 67 2 06

Még jobban a francia hadgyógyminiszterium kémiai laboratóriumában a katonák elemzésére használt s a francia piacon szerepet játszó különböző eredetű buzákat (300) vizsgálták, melyekről ezen állomás vezetője *Balland*¹⁾ tesz jelentést, aminos, hogy ezen vizsgálatoknak csak a minimális és maximális adatai közöltek, mindazonáltal ezek középértékét véve, mint alább látható, használható értékek kapunk.

A fehérje-tartalom	Francia	Angol	Magyar	Holland
	12 0	12 06	13 20	14 05
Minimum	7 81	9 36	10 5	10 94
Közép	9 90	10 71	11 85	12 5

Ha most az ugyanezen buzákból talált 12.014% nedvességről a fehérjeanyagokat, hogy egybevetés értéket kapjunk, a szárazanyagra számíthatjuk általánosan a fehérje-tartalmat 13.75%-nak fogjuk találni s ez oly szépen egyezik a König által talált 13.90%-kal, hogy kimondhatjuk, hogy ezen szem a forgalomban lévő buzák átlagos fehérjetartalmát tényleg mutatja.

De menjünk tovább. A francia földművelési miniszterium megbízásából *Aime Girard* és *E. Fleuren*²⁾ foglalkoztak a francia belföldi és kereskedelmi buzák tanulmányozásával s ezek eredménye:

Közép nedvesség 12.014% fehérje	11.549%
szárazra számítva	13.751%
Oroszországi buza nedvesen	13.150%
szárazra számítva	14.900%

*Gustave Heuss*³⁾ a kereskedelmi buzákból talált 13.292% átlagos fehérjetartalom mellett 18.80% maximumot és 10.14% minimumot.

*Hankó és Gáspár*⁴⁾ a külföldi buzákat átlagos fehérjetartalmát 13.78%-nak találták.

Sígy ezek és más írt olyan fel nem említtet vizsgálatok adatai szerint, melyek 4—5—10 zabumintá vizsgálatára terjedtek ki a világoralmi buzákat átlagos fehérjetartalmát a valóságnak teljesen megfelelően, a szárazanyag százalékaiban kifejezve

13.84%-ban állapíthatjuk meg közöl két-ezer elemzés tanúsága szerint.

Vessük egybe most ezen adatait a magyar buzákra vonatkozó összes publikált adatokat, akár külföldi, akár belföldi végezte is a vizsgálatokat. Híla az ének, nem kell szégyenkezni, mert nem kevesebb, mint 261 magyar buzaelemzésről számolhatunk be. Tekintve ezen terményünk eminens fontosságát, az ország és a külföld igen tekintélyes vegyészeti foglalkoztak a magyar buza vizsgálatával, mely vizsgálatok eredménye a következő:

Peilog ⁵⁾ 1845-ben magyar búzában talált	15 54
Wartha Vince ⁶⁾ magyar búzában	14 77
Dempwolff ⁷⁾ 1869-ben magyar búzában talált	16 04

¹⁾ Balland. Comptes rendus de l'academie des sciences. 1897. T. CXXIV. 40. oldal.
²⁾ Comptes rendus. T. CXXIV. 60. oldal.
³⁾ Les plantes céréales. Paris. 1869. 196. oldal.
⁴⁾ A magyar buza összehúzó. m. m. tud. akad. által a Léva-jutalommal kitüntetett munka.
⁵⁾ Bihor. Getreidearten und ihre Bred.
⁶⁾ Peilog. Földünk buzája és liszte. 1881.
⁷⁾ Peikár. Földünk buzája és liszte.

Say Mór ⁸⁾ 1860-ban 15 magyar búzában talált	17 00
Lengyel Béla ⁹⁾ 1860-ban 5 magyar búzában	17 67
L. Lenec ¹⁰⁾ 1869-ben magyar búzában talált	16 73
Ritthausen és Kressler ¹¹⁾ 1872-ben magyar búzában talált	17 65
Magyar Övár ¹²⁾ 1881-ben 10 magyar búzában talált	18 27
Magyar-Övár ¹³⁾ 1887-ben 6 magyar búzában talált	15 20
Vedrői Viktor ¹⁴⁾ 1891 és 95-ben magyar búzában talált	18 02

Ausztriai	Magyar-Alanok	Holland	Argentína	Hollandia	Oroszország
10 5	13 27	10 97	15 42	12 43	15 58
9 27	7 48	10 14	13 12	11 35	10 82
10 24	10 37	10 55	14 27	11 39	13 2

Csanády és Ferstl¹⁵⁾ 1889 és 90-ben 83 magyar búzában talált 15 63
 Hankó és Gáspár¹⁶⁾ 1891—95-ben 61 magyar búzában talált 15 82
 Maereker¹⁷⁾ 1895-ben 24 magyar búzában talált 14 51
 Magyar-Övár¹⁸⁾ 1899-ben 40 magyar búzában talált 14 98

261 magyar búzában 15 348 átlag, s ezek szerint a külföldi buzákat fehérjetartalmánál 1.50%-kal nagyobb.

Ezen számok utolsó tényleg azt mutatják, illetve látszanak mutatni, mintha az utolsó években a magyar buza fehérje, tehát sikértartalma csökkent volna; ez azonban látszólagos csökkenés okára rögtön rá járjünk, ha az 1895. és 1899. év időjárás viszonyait tekintjük. Mindkét évről tudjuk, hogy a nyár hős volt, s — bizonyítás a következő adatok:

Magyar-Öváron esik több mint 30 év megfigyelése szerint — 567.8 mm. eső és csapadék; 1895-ben esett pedig 738 mm., 1899-ben 715 mm., tehát jelentősen több, mi pedig kitudomást szerint a buza *sulydra* ez fehérjetartalma nagy befolyással bír.

Akik ezen számokból mégis azt akarják következtetni, hogy a magyar buzákat sikértartalma tényleg alább szálván, az orosz, román és amerikai buza által hátrébb szorítottak, azokat a *Balland* által közölt adatokra utalom, melyek szerint a sok ezer természetből veti minél azt mutatják (pl. 5 millió c) orosz buza átlagos csak 15.58% maximumot, 10.82% minimumot mutatott, melyek valószínű képeze 13.15%-ra tehető, a többiek általában sorjában, román buza 11.39%, amerikai 10.73% stb.

Ezek szerint nem célszerűtlen összeválogatni számok, de az egész irodalomban található összes adatok összehasonlítása után a

¹⁾ Természettudományi Közöny VI. kötet. 93. oldal.
²⁾ Természettudományi Közöny VI. kötet. 116. oldal.
³⁾ Landwirtschaftliche Versuchstationen. 1870. 344. oldal.
⁴⁾ Einweisskörper und Getreidearten. 1872.
⁵⁾ Vegyészeti állomás munkanyom. 1881.
⁶⁾ Vegyészeti állomás munkanyom. 1887.
⁷⁾ Debreceni m. kir. gazdasági tanintézet évkönyve. 1881. és Millenniumi vizsgálat. 1865.
⁸⁾ Tanulmány a buza fölött. 1860.
⁹⁾ A magyar buza összehúzó. m. tud. akad. által a Léva-jutalommal kitüntetett munka.
¹⁰⁾ Malmatjar på erordenes kilidsten. Burghard. Bålvagns fornyingstid 30. kötet. 1861. oldal.
¹¹⁾ A magyar-övári m. kir. gazdasági akadémiájának vegyészeti állomásának miniatűr vizsgálatai.

leghatározottabban kimondhatjuk, hogy a magyar buza jóval több fehérjét, tehát sikért tartalmaz, mint a külföldi buzákat, ugyanígy, hogy fehérjeérték tekintetében 90.18 kg. átlagos magyar buza annyit ér, mint 100 kg. átlagos külföldi buza és 100 kg. átlagos magyar búzával 110.88 kg. átlagos külföldi buza vehető egyenértékűnek.

Térjünk át most a *lisztre*, melynek összehasonlítása szintén ezen eredményre fog bennünket vezetni.

J. König¹⁹⁾ szerint 100-rész liszthez található átlagosan:

Nedvesség	Fehérje	Zsír	Szénhidrát	Rost	Hamu
13 37	10 21	0 94	74 71	0 29	0 48
12 81	10 57	1 36	73 32	0 98	0 96

*Altwater*²⁰⁾ szerint:

11 60	11 10	1 10	75 40	0 20	0 60
-------	-------	------	-------	------	------

*Lecco*²¹⁾ szerint:

12 31	10 24	1 06	—	—	0 40
-------	-------	------	---	---	------

*Maereker*²²⁾ szerint:

11 57	10 57	1 34	75 12	0 66	0 76
-------	-------	------	-------	------	------

Közép 12 35 1 45 1 45 74 22 0 58 0 68
 Hivatalosan most dr. Vedrói Viktor 946 magyar lisztelemzésre, melysinerint a magyar lisztekben minimum 8 %, maximum 24 % sikérnek számított fehérje lehet, melyből kerek számmal 16 % közepes sikértartalmat számíthatunk, de vegyük csak *Maereker* adatait és saját adataimat, melyek a fentebb említett két kedvezőtlen évrőlbel számznak s melyek vizsgálati anyagát tisztesen feldolgozva van; ezek szerint talán:

Maereker 24 1895. évi magyar liszthez:

Nedvesség	Fehérje	Zsír	Szénhidrát	Rost	Hamu
11 69	11 80	1 28	73 91	0 57	0 63

Magyar-Övár 40 1899. évi magyar liszthez:

13 16	12 28	1 37	72 31	0 23	0 71
-------	-------	------	-------	------	------

Közép 12 42 1 02 1 32 73 11 0 40 0 67

Vagyis száraz anyagban 13.78%-ot tesz ki ezen gyengébb anyagban lisztek fehérje, illetve sikértartalma. Tessék ezt egybevetni a külföldi átlaggal, hogy a legutóbbi évrőlbel magyar liszteről bizonytalan kétségkívül kitűnjék.

Még további bizonyítékokkal is szolgáltathatunk.

Dr. S. Corke²³⁾ 200 román buza liszjét vizsgálta közelebbről, sajnos, hogy a sikért csak kimósás által, neves állapotban, határozta meg, de megállapította egyszerűsind ezen lisztek süthetőségét a Kunis-féle Farinometer segítségével. Adatát a következők:

visz	zsír	hamu	süthet.	nedves.	szécs.
11 32	1 5199	0 9374	34 40	13 48	13 48
maximum	13 54	3 4461	2 3535	80 00	24 20
minimum	8 408	0 3189	0 9000	20 00	3 16

Nem vegyük most *Peikár* írta régebbi kitűnő munkájában közölt sikérmeghatározó rozásokot, mert esetleg meg részrehajlással valódatathatunk. A buzákat sikértartalmát kimósás által meghatározott *Maereker* is, én is, két határozottan gyenge évrőlbel, azonkívül én 40 magyar lisztek süthetőségét ugyancsak a Kunis-féle eljárással és a fentebb hozottot készülékkel is meghatároztam. Idevágó adataink a következők:

<i>Maereker</i>	Nedves	Kelési
	síkér	magasság
közép	39 77	52 10
maximum	51 99	69 00
minimum	24 54	26 80

¹⁾ König előbb idézett munkája. 619. old. a magyar eredeti letek elhagyásával számított átlag.
²⁾ Altwater. Contributions to the knowledge of the Chem. Comp. of american food-fishes. Washington 1885. p. 494.
³⁾ Lecco. Bull. assoc. Belg. 10. kötet. 31. old. Belgiums fornyingstid 30. kötet. 1861. oldal.
⁴⁾ Zeltzer's für angewandte Chemie. 1896. 064. oldal.

Magyar-Övár:

Küns szerinti
utisülés
(Backfehlgeit.)

közép	31.91	78.30
maximum	41.32	87.70
minimum	24.42	62.30

It azonban az igazságnak megfelelően ki kell jelenteni, hogy a kimosás általi sikér-meghatározások, továbbá a kimosás magasság meghatározására szolgáló aludometer és farinometer adatai a szabatos tudományos kísérletek mértékét meg nem ítélik s így a szigorúbb kritikát nem tűrik, mindazonáltal az irodalomban elfogadottakban s így e helyen felveendők voltak.

Fel kell még említenem, hogy Fr. Kiczl *) a sikéri lőtelég, a cseh búzában talált 25.3% maximális nyirkos útna a magyar búzáról szólnival megjegyzi: Bei keinem Mehle aus ungarisch oder banater Weizen fand ich weniger als 28% nassem Kleber! **)

Ezen állításunk végleges megerősítésére legyen szabad a buza egy másik terményének a korpát a külföldi korpákkal összehasonlítani.

Diétrich és König szerint*) 300 korpa-elemzés, miben már magyar eredetű exportált korpák is vannak, volt:

nedves sikér fehérisz	szár szénhidrát rost	s z á z a l é k k b a n
átlag 12.90	13.80	3.52 54.29 9.61
minimum 5.80	7.38	1.29 43.19 4.77
maximum 17.20	18.78	5.87 61.03 18.39

Maccheroni s a magyar övári állomásnál a fenti két évrőlani buza korpájának elemzése a következő adatokat tünteti fel:

Ma-ker 24 korpa 1895:

nedvesebb fehérisz	szár szénhidrát rost	s z á z a l é k k b a n
átlag 11.80	15.89	2.58 55.94 8.58
minimum 20.46	11.25	2.16 51.42 7.40
maximum 12.68	20.31	3.58 60.74 10.67

Magyar-Övár 40 drb. 1899. évi korpa:

átlag 12.25	15.206	3.711 54.012 9.35
minimum 10.77	13.000	2.800 50.970 7.85
maximum 13.84	17.139	4.407 59.929 10.47

Tehát a korpa-vizsgálatok is azt mutatják, hogy nincs párja a magyar búzáknak, amiből az ilyen korpa készül!

De mi lehet e reánk nézve rendkívül becses termeszajtajándékunk a magyarzárta? Ezt bizony elsősorban annak az áldott magyar földnek a zótán másodsorban a klímának köszönhetjük.

Bizonyítják ezt következő adatok: Az 1855. évi kiállításon akadémiák részére hűtelle szedvű búzát gyűjtöttek s azt a kísérleti telken elvetették. A végkísérleti állomás elemzése így az eredeti szedvű búzá, mint az ezen magból iten helyben termelt búzának a következő eredményével: *)

eredeti szedvű buza	Magyar-Öváron szedvű buza
1. szám 13.46% fehérisz	13.49% fehérisz
2. " 12.31 " "	15.08 " "
3. " 13.18 " "	13.42 " "
4. " 9.05 " "	11.68 " "
5. " 12.80 " "	13.87 " "
6. " 11.92 " "	13.40 " "

Általosan volt tehát az eredeti szedvű búzában 12.11%, a magyar-övári szedvű búzában 13.50% fehérisz, tehát a fehériszértelme nálunk természetve már egy év alatt 1.40%-kal emelkedett.

Ezen eset nem példa nélkül. Az 1898. év folyamán egyebek között 8 félév eredeti francia babbal tettünk termelési kísérleteket, ele-

*) Fr. Kiczl. Mischbraktion. Leipzig, 1878. 345. oldal.
*) Dr. Th. Diétrich und Dr. K. König Zusammenstellung u. Verdaulichkeit der Futtermittel. I. Band. 1891. 596. oldal.

*) Végkísérleti állomás munkajnaplója.

mezve a külföldi beszerzés és az azok után itt helyben termelt babot, az eredmény a következő: *)

Szám eredeti francia	itt termelt francia bab
1. 22.875 o/o fehérisz	25.906 o/o fehérisz
2. 23.200 " "	26.638 " "
3. 21.887 " "	26.687 " "
4. 21.250 " "	21.639 " "
5. 19.187 " "	21.639 " "
6. 22.462 " "	25.293 " "
7. 20.631 " "	23.750 " "
8. 280.28 " "	26.225 " "

Átlag 21.45 o/o fehérisz 25.22 o/o fehérisz
Tehát egyetlen évben a fehériszertelme 3.77%-kal emelkedett.

Végül még csak azt hozom fel, hogy nem régebben összedállítottuk a magyar-övári mezőgazdasági végkísérleti állomás évről-évre dek ált megvizsgált sok száraz neme takarmányvizsgálatok eredményét s ezt egybevetettük a külföldi takarmányvizsgálatok eredményével: ezen értekezés sajgó alatt van s rövid időn fog napvilágra látni a Kiserletügyi közlemények hasábjain és ezek egyértelműleg azt mutatják, hogy minden magyar takarmányféle magasabb proteintartalommal bír, mint a megfelelő külföldi takarmány.

De nem folytatom tovább! Ezen adatokból mindenki meggyőződhetik, hogy magyar buza és magyar liszt följénye képtelen az állatosságban értékére nézve éppen annál csökkenten s lesz red gondok, hogy ne is csökkenjen.

Ezen vádat tehát a leghatározottabban visszautasítjuk és kell is visszutasítanunk.

Megengedjük ugyan, hogy az emlült nedves, hűtelle értekezés a magyar búza nem sikerült mindenütt jól kitűnően, mint jó éveken; emlékezzünk vissza a kétségbeesés rossz aratási időjárásra, midőn sok kaál bezalt, sok buza meg a keresztben kicsiszort, ezek buzája és lisztje nem lehetett kifogástalan; de biztos határozottsággal mondhatjuk, hogy a hiba az időjárásban keresendő, mely azonban más országokban is olyan szerencsés, mint nálunk és hogy a magyar buza és a magyar liszt most is elsősk a világon.

magá elé: tankönyvet adni gazdasági szakintézeteknek ifjúságának és szaknyelvet teremteti a magyar gazdaságosság számára. Mindkét feladat szerencsésen oldotta meg, mert kitűnő tankönyv az ifjúság és kiváló forrásmunka a magyar gazdaság; amazok tanulhatnak, emezek okukhatnak belőle.

A munka most megjelent kötet 7 fejezetre oszlik. Az első fejezet a növények általános szerkezetét, életét és táplálkozását, a 2-dik fejezet a talajj ismertetését általános szempontból, úgy, mint a talaj keletkezését, annak tulajdonságait, termékenységeinek módozatait, értékét sőt, tehát oly dolgokat, melyek igen fontosak s melyekről vajmi kevés gazdának van helyes fogalma.

A 3-dik fejezet szól a talajkezelésről, tehát általában a talajok javításáról és azon eljárásokról, melyek segítségével talajaink értékét, termőképességét emelhetjük, jévedelmezőségüket fokozhatjuk.

A 4. és 5-dik fejezet képezik a könyv gerincét; előbbiben a talajművelésről, utóbbiban a trágyázás tárgyalja oly kimerítő és könnyen áttekinthető módon, a legujabb tapasztalatok, vívmányok és kutatások bevonásával, hogy ezekből még a legjobb* * * zása is sokat tanulhat. Hiszen éppen e téren vétenek legelőtöbb gazdánk, e téren maradtak el leginkább, mert az általános művelésről és irányban voltak az utolsó tizedben a legelősebek. Eről pedig gazdánk csak ít-öt, a szaklapok egyes közleményei után nyertek értesülést, de áttekinthető módon csoportosítva és tárgyalva szemléltetve, tulajdonképpen csak ezen munkában kaphják meg.

A 6-dik fejezet az évvel munkálatával, a 7-dik pedig a növények ápolásával foglalkozik. A könyvet hosszabban ajánlani felesleges lenne, hiszen Cserháti neve, egyénisége szakmunka és irodalmi előadásra olyannyira ismertek előtűnk, hogy elég ajánlás már az ő puszta neve is. K. K.

Könyvpiacz.

Aschéll János: A föld mint társadon-politikai és nemzeti vagybirték. — Majorjuts, — Latfundium. — Parcellázás. — Telepítés. —	— 60
Egys Éde: Jelentés a magyar földművelő nép közgazdasági helyzetének javítását célzó állami akció ügyében Munkácsban, 1900. febr. 12-án tartott értekezéséről. — Daranyi Ignác földművelési miniszter ur O Nagyméltóságához feltérjesztő beszámolóján Ede miniszteri megbízott. —	—
Laehoe Hugó: Az Aradi Gazdasági Társulat 1899. évi Évkönyve. Irta: Laehoe Hugó, gazdasági egyesületi titkár. —	—
K. Nagy Sándor: A magyar földművelésügyi társulatok minden bábban a mindennapi életben előforduló összes törvények és rendes közzétett törvények. —	1. —
Tormay Béla: A magyar gazdasági miniszter meghívásáról földművelési minisztertervezésben Daranyi Ignác földművelési miniszter enlétele alatt 1900. január 18-23. napján tartott szakértői-konferenciájának. —	—
Hertzog Fr. Dr.: Die Faberzucht. — Mit e Anhang: Das Ganso der Hühenzucht. 6. Aufl. 89. (VIII. 161 S.).	1. Mark 26 Pf.
Vörös, Paul: Die Kultur der Getreide. Mit Beilage. 3. Aufl. 89. (VIII. 161 S.).	1.50
Mohring, Dr. Heinrich: Kurzfassung der Leitfaden der Agrieulturmehrkunde. Ein Handbuch auf die Beziehungen der Bakteriologie zur Landwirtschaf. 6. Aufl. 78 (8 S.) Geb. in Leinwand. —	1.50
Riesner, Dr. von: Neues über Sortenauwahl bei Getreide u. Hackfrüchten mit Rücksicht auf Boden und Klima. Referat. 6. Aufl. 69 (8 S.).	1. —
Starke, Paul: Die praktische Kaninchenzucht. Leitfaden für Anfänger und erfahrene Züchter. 19. (102 S. m. Abbildg.) Geb. in Leinwand. —	1. —
Vetter, Paul K.: Die gefährlichsten Schädlinge des Weinstocks und deren zweckmäßige	—

IRODALOM.

Általános és különleges növénytermelés.

Egy nagyszabású, 584 oldalra terjedő és 218 ábrával ellátott munka jelent meg a könyvpiaczon, Cserháti Sándor kiváló szaktudórnak "Általános és különleges növénytermelés" című művének I-ő köteté, az általános növénytermelés".

Cserháti munkáját valóban a legmagyobb örömmel üdvözöljük, mert ilyen könyvet mezőgazdasági irodalmunk már régóta nélkülözött. Ilyen nagyszabású munka megírásához nemcsak kiváló szakismeretek kelének, hanem bátorság is szükségeslett. Bizony bátorság! tekintve az ily nagyszabású munka megírásával kapcsolatos nagy költségeket s ezzel szembe állítva, a magyar gazdák nagy részének ama tulajdonságát, hogy könyvet venni nem igen szeretik. En azt okozott, hogy Cserhátiának a földművelési miniszter ur anyagi támogatásán kívül, bátorságot adott annak tudata is, hogy őt meg az indolens magyar gazdák is szeretik, ismereteli előtt meghajolnak szakmunkaerit respektálják és fáradozását munkájának elovaltsávvá honorálni fogják. És hogy ez így lesz, arról én is meg vagyok győződve. Szorgalomnak, türelemnek és fokozott buzgúsátnal műve második részeket megírásának.

Cserháti könyvével kettős célt tűzött

*) Kiserletügyi közlemények. 1899. év II. kötet 114. oldal.

Bekämpfung auf Grundlage neuester Erfahrungen. Vortrag. gr. 8°. (77 S. m. Abbildung) 1.50
 Daniél; La Bourse et ses sous-produits. Moyens pratiques d'opérer avec succès; par Daniél Petit in —, 39, 15 p.
 Eschley (G.); La Vigne et le Vin. Petit in —, 47 pages.
 Guvin (R.); Pasteurisation et Stérilisation des produits de la laiterie. In —, 50 p.
 Bagnier (C.); Manuel des caisses régionales de crédit agricole mutual. Petit in —, 168 p.
 Boly de la Chapelle; Conférence sur la pomologie agricole. In 89, 36 p.
 Otoczyk (P.); Influence des forêts sur les eaux souterraines. Excursion hydrologique de 1897 dans les forêts septentrionales. In —, 17 pages avec gravures.
 Silvestre (R.); L'Agriculture au XX-e siècle. Méthode rationnelle, simple et économique de cultiver les abeilles et d'utiliser leurs produits; in — 18 Jesus, 142 pages avec 41 grav.

LEVÉLSZEKERÉNY.

Kérdés.

106. kérdés. Az 1899-ik évben vetett vöröshérm nem sikerült, ug. hogy azt nem érdekes megbizni. Az 1898-ik évben vetett hérm, melytől 1899-ik évben már egy magtermést levettm, azonban még eddig nem lett felszárva. Most ugy látom hogy az 1898-ik vetés, dacára, hogy már magot is vettem róla, nagyon szépen zöldül és elegendő sírni is, sőt igen sok van benne, a mitavalyi magból elhullott és most az is kikelt. Minthogy nem szeretnék az idén sem here nélkül maradni, kérdem, hogy ezen 1898-ik évben vetett here meggyógyítható-e és hogy lehet-e arra számítani, hogy az idén is meg hozzon, és hogy az első vagy a második kaszáskál kell-e magunk megbizni, minthogy több sulyt fektetek a magtermelésre, mint a takarmánytermelésre.

Egyben kérem azt is tudatni, hogy szabad-e most tavaszszal ezt a herét megfoglalni, mert igen sok benne az új keles és azt a fogas bizonyára főnkre teszi.

K. L.

107. kérdés. A csibehur alkalmas-e bárány legelőnek? A csibehur alkalmas-e bárány legelőnek? A csibehur alkalmas-e bárány legelőnek?

G. D.

108. kérdés. A vezetésem alatt álló gazdaságban, egy 30 □-öles területet akarnék tornatelpenkel berendezni. Hol szereshetném be a szükséges dugványokat? esetleg mibe jönné 100 dbi dugvány? és nem e kést, már annak a kütletése? A talaj már elő van készítve.

K. J.

109. kérdés. Kérem velem tudatni, hogy a csicóká szereti-e a mélyebben fekvő, erősen kötött agyag talajt, amely telén és tavaszszal többnyire víz alatt szokott állni?

Hogyan vetik és művelik ezen növényt?

B. Z.

110. kérdés. Homokos anyagtalajban gulyabeli marha számára akarnék legelőt baltacimmet vetni. Tiszta vessem-e vagy fűmaggal keverve? Mennyi vetőmagot kell baltacimmból tiszta vetni, mennyi fűmaggal keverve, mennyi és milyen fűmaggal kellene a keverékhez?

Sz. M.

111. kérdés. A kezesésem alatt álló börtelen, egy birtokrész van, a melynek talaja válygóból áll. Ez a birtokrész valaha erdő volt és körülbelül 30 év óta nem lett trágyazva. Most bele loherést szándékozom vetni. Kérdem a t. gazdái-sáimtól, hogy ez a loherévetés sikerrel fog-e járni és adni fog-e az a vetés majd termeni? B. Z.

112. kérdés. Őszi buzába szeretnék most tavaszszal loherét vetni. Egyszerűen rászórnám a magot a buzavetésre, vagy pedig be is boronaltassam? Mikor eszkozőljem, melyik hónapban a vetést? Kath. holdankint hány kiló magot vessék el? Ha esetleg csészár-rúbb a magot leboronáltatni, nem lesz-e akáros hatással a buzára? F. Z.

113. kérdés. Szűzössz búkkönyvemet későn szeptember 20-ika körül vetettem el tiszta búzával. A búkköny, mint a buza is kikelt az őszszel, azonban az utóbbi nagyon megrikult. Zabot szándékozom, a buzát pótlándó, a búkkönyre sorolni a befogásomat. Kérdem nem okoz-e ezáltal a késői vetés következtében, különben is gyenge búkkönyben több kárt, mint hasznot. S. K. D.

114. kérdés. Csicóká hol szereshető és egy hold beültetésére mennyi mag és mily árban kapható. T. M.

115. kérdés. Hol lehet jó Spartium scoparium magot kapni; mikor és hogyan kell vetni s nem kell-e eszirtatni? Cs. J.

116. kérdés. Egy táblaiba szeretnék kölest vetni; de ug, hogy szénának megcsinálva ettessem fel. Kérek szives felvilágosítást arra nézve, hogy mi a legkorábbi vetési ideje? mikor kaszálándó, mekkorra szénatermést ad s mifele által etethető legjobban; fejős tehéneknek megfelfelő-e? K. J.

117. kérdés. Kezesésem alatt lévő gazdaságban a csomokkál körül egyaráz tyúk elhullott. Felbontásakor a mája telve volt apró, fehér, vízzel telet hólyagocskákkal. Kérdem, mifele betegség ez és mivel lehet gyógyítani? Előjele a betegségek nagy mérvű hasmenés és étvágytalanság; párnpu malva bekövetkezik az elhullás. R. E.

118. kérdés. 3-4 hold közönséges ricinussal öntötték termelési kisdeltet tenni. Milyen öszetételi föld legalkalmasabb ennek termelésére, milyen fajta magot vegyek, hol szerelehető ez be a körülbelül mily árban? Ug 1200 □-öles holdba mennyi vetőmag szükséges, mikor vetendő s mily sorsoltságban; megapálása szükséges-e és a termés mikor érik be; várható-e költségkém megfelfelő esetleg hasznosozó termés, hol termeszék az országban? P. M.

119. kérdés. Kezesésem alatt álló telebeszében póttakarmányt, korpát és napraforgó-pogácsát etetek, az utóbbit egy fajusi olajból készreztük be, mióta azt etetem, több-ször panszst emelnek a tejevők, hogy a tej assa. Kérdem, lehetéges-e az, hogy a tej azt az állatlagos izt a pogácsától nyerte, holott az adagolás csak közepes. A pogácsa jónak látszó, nincs elégtve, kinézése fohérs. N. A.

120. kérdés. A tehének nyári takarmányozására alkalmas-e a csizkor-cizrok (sorghum scharatum) mikié kell a földet erre előkészíteni, mikor kell vetni, gor-an fejlődő és többször hasznáható takarmányövény-e, a szarvasmarha jó eszi-e? L. P.

121. kérdés. Szándékom az idén gazdaságomban korai burgonyát vetni, melynek érési ideje augusztus végére vagy szeptember kezdete felé eszik és amely lehetőleg nagy keményítő tartalommal, tehát kelesse lenne és ha tonnáról 37,2, nem pedig 34,6 liternek. De az én nézetem az, hogy a száraz tengeri is tartalma 4-5% vizet, tehát nem marad benne töb, mint 55-56% keményítő és így 62 liter %-al számítva, nem 37,2, hanem csak 34,6 liter szeszt lehet belőle kihozni. Sziveskedjék a kérdést termeni. K. M.

122. kérdés. Zabos-búkkönyvet szeretnék akarnék vetni zoldtakarmánynak. Várható-e sikert mennyiségű, tekintettel azon körülményre, hogy a mustárnak július és augusztusban fog kelteni fejlődni. N. O.

123. kérdés. Erdemes volna-e Budapest közelemben nagyobb területen asztali burgonyát termelni? Mely faj a legkeresettebb? M. J.

125. kérdés. Gazdaságunkban eddig szeszgyártásra szükséges csizkorépa termelésére Quellinburgból hoztatunk Klein-Wanzleben és Wilmhorst-féle csizkorépa magot. Miután több oldalról ajánlják az ugynevezett spiritusz csizkorépa, kéreztük, hogy csizkorépa-e ezen faj inkább termelni; mint a fentieket és miben áll az előnye? Mennyi vetőmag szükséges egy magyar holdra? Cs. B.

Miután a fent említett csizkorépa-féle ugyan ez csizkorátalmak, de kevés hozamot adnak, mily más faj csizkorépa ajánlanánk?

Ajánlunk a fenti magból csehsorzági származású sokkal jutányosabban, mint németországt. Sziveskedjék értesíteni, hogy ajánlatos-e azt venni, arve olecsob a ami-össze befolyással van-e? Cs. B.

126. kérdés. A burgonyát keresztben is fogatos erővel óhajtáim miveli, kérdem, leg-csizkorépa milyen távolságban ültessem a burgonyafészkeket egymástól? S az ezen mivetelehez okvetlen szükséges sorhozó házilóg leggyeszerűben hogyan állítható elő? P. Gy.

Felelet.

Heromagtermelés. (Felelet a 106. sz. kérdésre.) Hogy ha a már egyezre magot termelt loherre kedvező körülmények között olyan jó állapotban telet az s oly sírú fejlődés el bír, mint az a levélen említve van, akkor azt az idén újlag magtermelésre bátrao lehet felhasználni. Ilyen esetek már többször előfordultak, amár természetesen csak kivétel számba mennek. Miután a magtermelés képezi a főesztét kivétel az első kaszálástól az új magnak fontossági tekintettel az elhullott magból fejlődő sok új bujárásra, a boronálás melőzendő lenne, amár erre így láttalban biztos feleletet adni nem lehet, mert a boronálás a régieb loherére csakis jó hatással lenne. Ha tehát ez is elegendő sírú, akkor tekintet nélkül a fiatal utánvetésre a fogásolást nem kellene elmulasztani. □

(Csibehurtermelés. (Felelet a 107. számú kérdésre.) A csibehur (Spergula arvensis maxima) egy kaszával, zold takarmányóppen, mint legeltetéssel értekesíthető és a bárányok számára igen jó legelőt szolgáltat.

Mi rendszeren egy értékesítjük, hogy először zölden lekaszáva a fejős tehékekkel etetjük, a sarjut pedig lepelgettük. A csibehur jó erőben álló homokon diszlik legjobban, feltéve, hogy a talaj nem túlságosan silvényes természetű.

A csibehur április hó elején vetendő; sorvetőgéppel a rendes gabona-sorsolásiágra; kat. holdanként 20-22 kg. mag vetendő, mert a vetéskel lehető sírűnek kell lennie; az apró magot csak seklelyen szabad alátámaszni és vetés után a tengerzúli teik, más ápolást a csibehur nem kíván. A legelőtészhez hozzáfoghatunk a mint a csibehur kelő sírűségétől érlele s előnyűvel kell tudnunk, hogy nem vetül el egykönnyen.

Kat. holdanként körülbelül 70-80 q. zoldtakarmányra számíthatunk, amár voltak olyan esztédek, hogy 3-szor megkaszáva 120 q. magot adhat. De ez nagy ritkaság és csak esős időben érhető elő. K. K.

Tornatelpel beállítás. (Felelet a 108. számú kérdésre.) A tornatelpel előállítására ugyan még nem készet n-eg, hanem ha csak most óhajtja a dugványokat beszerezni felő, hogy a kütletéselő el fog késni, mert ezen munkát korán tavaszszal kell elővézni. Legjobb lenne esetben a munkát korán, a szesz eszkozőkört, mint a dugványok szeszszel is kütletéshez. Dugványok beszerzése forrásai sajnos már nem szolgálhatok, mert ez idén olyan sokan fordultak ilyenek beszerzése miatt Debreczenbe, hogy ez időszert a készletek mind elfogytak. Legjobb lenne talán a Köztelek lapban megírdetni. K. K.

Csiszókatermelés. *(Felelet a 109. számú kérdésére.)* A csiszóka a téien és tavasszal többnyire víz által álló agyag talaján nem szereti. Ebben az esetben gumó termése nem csak minimális, hanem gumói igen könnyen vannak a romlásnak kitéve.

Ilyen viszonyok között a csiszóka termelését egyáltalán nem ajánljuk.

Különbö a csiszóka termelését illetőleg a *„Közlelek”* 1899. évi 91-ik számában megjelent cikk nyújt bő felvilágosítást. *K. K.*

Baltacizmes fűkeverék legelőnek. *(Felelet a 110. számú kérdésére.)* A gulyabeli jószág számára vendülő baltacizmet jobk lesz fűmágnak keverten elvetni. Ezen célra a csomos ebrt és réti komócst is francia perjet, két legjobb felhasználni. Először elvetjük a baltacizmet sorvetőgéppel 10–11 cm. távolságra oly mélységre, mint például az árpát; kat. holdankint a jominősejti magból 70–80 kgr. kell. A baltacizm elvetése után fogasolva, elvetjük a fűmagvakat a talaj tüköndök és lengereidnek, a Tumorok, kat. földközök, adunk 2 kgr. francziaperjet, kgr. csomos ebrt és 3 kgr. réti komócsint; ezen keveréket legjobb kézzel elszórni. A baltacizmes fűkeverék vethető védőönvény nélkül vagy pedig védőönvényvel, úgy, mint az a loherénel és lucernánál szokásban van. Védőönvény nélkül vetre még ez időben egy gyenge kaszalódat, védőönvényvel vetre ellenben nem. Megjegyzem, hogy a vetést legelőbe 2 év múlva (1902-ben) lehetgethetti, mert ellenközvetve a még kelően meg nem erősödött baltacizmes fűvel hamarosan kipusztulna; az első években tehát csak kaszalónk szabad használni. A legelőt megkezdésékor minden tavasszal erősen fogasolnunk kell. *Ky.*

Lóheretés. *(Felelet a 111. számú kérdésére.)* Ezen kérdésre így igen jóválehetőleg tud megadni, a lóhere igaz, hogy lényegzetűző növény s a lóhere gyökerező, de azért jó diszleché okvetlen jó erőben álló földet kíván. Hogy tehát ezen 30 év óta nem trágyázott erdei írtásföldön mily eredménynyel lenne előhe vetés, azt így látatlanban megmondani nem lehet. Úmutszerű s jóköszűl szolgálhat az ott vetni szokott más terményeknek (buzának, zabos-bükkönynek stb.) fejlődésére.

Ha ezek jól fejlődnek s kielégítő termést adnak, akkor a lóhere is jól fog ottan diszleni. *Ky.*

Lóheretés őszi búzára. *(Felelet a 112. számú kérdésére.)* Ha az őszi búza közé loherát akar tavasszal vetni, akkor mindeneseten legelőhelyesre búzát elő meg fogasolást a loherét a felporbányított földbe vetni, utána pedig síma hengerekkel hengerezni. Hogy az a magvetésű búzának ártalmára lenne, attól nem kell félni, a loherének pedig csakis előnyörefog szolgálni. megjegyzem, hogy közvetlenül a fogasolás után a buzavetés szomoruan fog kinézni, de ez egyáltalán ne riassza vissza, mert egynekny nap alatt egészen megváltozik a képe s sokkal szebb fejlődést fog mutatni, mint a fogasoltan búza. Kat. holdankint 10–12 kgr. lóhere magot kell szántítani, tekintettel a kedvezőtlenebb kelési és fejlődési viszonyokra.

A vetés az időjárás szerint március hó végén, április hó elején es-közölhető, midőn az időjárás már annyira felmelegedett és a talaj annyira megszikkadt, hogy a búza fogasoláshoz hozzáfoghatunk.

A búza túlságos korai fogasolása, midőn még erősebb éjjeli fagyoktól kell tartani, nem volna célszerű. *K. K.*

Szűszös bükköny termelés. *(Felelet a 113. számú kérdésére.)* Ha az ősszel vetett szűszös bükköny önk, a kőseje vetett búza nagyrészt kivesszent ennek, pótlására tavasszal zabot felültetni semmiféle haszonnal nem járna, mert a tavasszal erősebb növekedésnek induló szűszös bükköny ezt felületlenül elnyomná. A szűszös bükköny ugyanis a tavasz kezdetén gyenge kinézésű szokott lenni, a

mint azonban az időjárás kissé fellepszik, akkor igen erős növekedésnek indul.

Ezen a kalamitásban tehát már nem lehet segíteni s a szűszös bükköny támaszték hiányában kissé meg fog rogni, de nem túlságosan, mert egyrésze kapazkodva fog felnőni.

Mindeneseten ígyválni kell a kaszálókorrara, hogy magas tarló hagyjanak s lehető korán kell letakarítanihoz hozzáfogni.

Erenek azonban meg lesz azon előnye, hogy a sarju (ha csak 1–2 esőt kap) erőteljes növekedésnek fog indulni s igen jó magtermet hozhat. Ha erre reflektál, úgy a tarló taláncos lesz a nyári megfogasolási. *K. K.*

Csiszóka termelés. *(Felelet a 114. számú kérdésére.)* Tudommal csiszóka gumó beszerezhető graf Csekonics Endre zombolyai uradalomából, továbbá Ruttkay Ferenc földirtókornál (Tomor Szikszó Abauj-Tordamegyében) és a hó jól emlékezem Baró Königswarter Hermann gyapjú (bármegye) gazdaságában is.

Csiszókatermet nem magvetésű, hanem a burgonyához hasonlóan a gumók kiültetésével létesítünk.

Erre vonatkozólag különben teljes felvilágosítást nyújt a *„Közlelek”* 1899. évi 91. számában, a *„Csiszóka termeléséről”* szóló cikk. *K.*

Spartium scoparium mag beszerezése. *(Felelet a 115. számú kérdésére.)* Spartium scoparium mag beszerezhető Baró Baratta Alajos poltári (nógrádmegyei) gazdaságában, a hol különösen a vízmosások beültetésére használják ezen növényt, összeköve azon ezénél, hogy a nyulaknak őzeknek stb. jó te takarmánnyal szolgáljon. Ezen oknál fogva az erdei tisztásokon, erdei útszéleken, kat. partokon stb. természetű igen jó eredménynyel. Termelési tulajdonképen csakis így szempontból bír jelentőségű. Az egyes elvettet s megerősödött növény számszó évekig kitart, részint évenként fejlődő új hajtásai által, részben a mag elhullásával.

Megjegyzem különben, hogy spröngenezőségű növény, ezért csakis, miert is elvettet előtt a magot le kell forrázni. *K. K.*

Köveslet. *(Felelet a 116. sz. kérdésére.)* A köles május előtt nem vethető, mert a hidegell szemben igen érzékeny. Szénaékesítés céljából akkor kaszalódn, midőn hűgűtől hűnyki kezd. Megjegyzem, hogy a kölesesznét jól meg kell szártítani, mert különben a kaszálban könnyen elromlik, különösen úgyválni kell a bűteikere, hogy azok is szárazak legyenek. A jó szártításnak különben semmi sem állja útját, mert augusztusban kerül le a földről. A köles igen s tápús szénét szolgált, mely mindeneset jószággal etethető.

A kölesnek a rikkában vetett köles szára igen megvastagszik, takarmánytermelés céljából sírűlen kell vetni; a maggal tehát takaróskodni nem szabad. Kat. holdjára legalább 35–40 literet kell szántítani; minél sürűbben áll a köles, annál finomabb szálú lesz s annál értékesebb szénét szolgált. *K. K.*

Májbetegség baromfiak között. *(Felelet a 117. számú kérdésére.)* Kérdésettrő elírás alapján nem lehet biztosan megállapítani az elhullott baromfiak májában taált elváltozás természetét, mert tudomásonk szerint vizelet telit hólyagocskákat tyukok májában eddig még sekezem taált, ellenben a házi és vadnyulak, a sertések, juhok és szarvasmarhák májában előg tyukok látható nyomek taált. A tyukok májában meggyek, mint különböző glandifereg fejletlen alakjai, ugynevezett hólyagfereg (cysticercus). Tyukok májában téz fertőző betegséget esetén keletkeznek némileg hasonló elváltozások. Baromfiok közt, kivételosen gyoró sárgás-szürke kis pontokat lehet látni a beteg állatok máján, a melyek a baromfiokéra bacziellus által okozott szövetelhalás (necrosis) folytán jönnek létre, gyanítok alkalmaival pedig köles egész borsó, kivételosen gyoró mekorázsgy sűrűk, vagy sárgás szenezőt,

gömbölyű vagy dudoros felületű daganatok fejlődnek a májban, a melyek számszó, egymás közöleben fény kisebb gumó (tuberculum) összevuladásából támadnak. Ezek a gumós daganatosok hasonlítathatók, alakjukat tekintve, hólyagokhoz, csakhogy egészen tömörek s írtásúak. A tyukok májában a tyukok májának. Lehetőség, hogy az adott esetben is ilyen természetű volt a máj elváltozása, ezt azonban annál kevésbé dönthetjük el, mert évtánytalanság és hasmenés, a melyek kísértek, nemcsak a gumókór esetén fordul elő, sőt a baromfiokórának igen szembetűnő jelensége. Védőönvény szerint legelőhelyesen a tyukok imetőségűése esetén egy friss hullát, mint *„bonczani kőrszennyét”* az állatorvosi főiskola (Budapest, Rotterhiller-utca 23.) kőrbocznati intézetének beküldeni, a hol azt a baromfi-tenyésztés érdekére való tekintettel, készségű megvizsgálják díjlanul és az eredményről, esetleg a kezelés és óvakodás módjáról akár leveleken, akár e lapok útján adnak felvilágosítást. *D. Ráta István.*

Rizinustermelés. *(Felelet a 118. számú kérdésére.)* A Rizinus* termelése igen jó, legjobban lesz Mók Istvánhoz Temesvárra fordulni, amennyiben az ő kezdeményezésére ott egy rizinusolaj-gyár keletkeztet és ő, egy korábban már rizinusfűtésűg állított elő, mely hazánk klimatikus viszonyának jobban megfelel, mint az ezélett természetesen szokott, későbbben már rizinusfűtésűg.

A szűszös felvilágosítások, vetőmagok, termelési és elvétel feltételek ott meg fogja kapni s ezzel meg egyáltalán nem késétt, miután a rizinus május előtt nem igen vethető. *K.*

Avas izű tej. *(Felelet a 119. számú kérdésére.)* Láttalanban lehet megmondani, hogy a tej avas izű a napraforgóasztaltól vagy más okból keletkezett. Általánoságában azonban mondhatunk, hogy kifogástalan napraforgóasztalt után kifogástalan tej, romlott napraforgóasztalt után romlott, vagy legalább gyorsan romló tej keletkezik. A romlott napraforgóasztalt ugyanis féltékélepek hat a teje ártalmalan, s m. bakteriologiai és physiológiai szempontból. Bakteriologiai szempontból úgy hat ártalmatlan, hogy a romlott, pogánnyal órási számban foglalt bakteriumok, melyek közül különösen a javsajvbakteriumok veszélyesek, az istálló levegő s a tehének ganájának közvetítése folytán igen nagy mennyiségben jutnak a teje. Ezek a bakteriumok most csakhamar kezdik a tejet szétbontani, miáltal az kellemetlen ízűvé és épségzetlenévé válik. Physiológiai szempontból egy ártalmatlan a romlott napraforgóasztalt, hogy avas izű zsírja a tögműködés folytán — habár csak csekély mennyiségben — közvetlenül a tejebe megy át s az is avas izűvé teszi. A jelen esetben azonban nincs kidávra, hogy más takarmány van annyira megromolva, hogy a tej izé kellemetlen is van. Nevezetesen hamarabb tisztaság ellen követvénkel előly habak, melyek a tej izén busszolgák meg magukat. Ezt azonban csak helyszini utánjárás lehetne megállapítani. *Cselkó.*

Cukorzokrok termesztése. *(Felelet a 130. számú kérdésére.)* A cukorzokrok (Sorghum saccharatum) előnye a csalmadóval (takarmányterengere) szemben, hogy a szárazságnak jobban képes ellenállni, de ezze szemben többféle hátránya is van. Nevezetesen hamarabb elvénül, mint a takarmányterengere, mikor is a jószág sok izéket vagy hátra, a földet sokkal jobban kiéli, úgy, hogy a búzának nem oly jó elővetőenye. Készeer kaszálk csak igen kedvező időben lehet, vagyis akkor, ha az első kaszálás után elegendő esőt kap. A szarvasmarha részére ép olyan jó takarmány mint a csalmadó felteve, hogy nincs elvénülő, de tapasztalásilag jószágnak előnyben megvna. Némely gazdaságban kisebb területeken termelik a csalmadó mellett oly célból, hogy a keltőt

gépábrában lesz írásban s képen a kizárólagosan francia mezőgazdasági bemutatva, a nyersternyei iparcikkékké a szemlélek előtt fognak átváltozni, be lesz mutatva az istálló- s a műtrágya hatása, különböző művelési módok, amint ma folytatni kezd, valamint a hogy czéllott száz övelé vezetettek stb. A kongresszusok patolajában két nemzetközi kongresszus fog megtartani a kiállítás ideje alatt, melyeken Casimir-Perrier fog előlnöki. A többi kongresszus ideje még nincs meghatározva. Az első június 14—15—16-án lesz s a mezőgazdasági szakállás veszi társaság alá. Előzetes tárgyalás világra szóló kérdések kerülnek szövegre s oly fermik fogják tárgyalni, kiknek Európa szerie előmenet tekintélyük van. Szóba fog hozni a mezőgazdaság tanának előadása az egyetemen, közép s alsóbb iskolákban. Hogy terjesztések a mezőgazdasági szakismere a nők s a katonák körében. Tárgyalás alá kerül a mezőgazdasági szakirodalom s a mezőgazdasági irodalmi termékek szerzői joga. A felszólalók között ott látandók Tissarand Philipp, Faure-t stb., kik valamennyien már eddig is sok elismerést vívtak ki maguknak ezen a téren. A második kongresszus a kísérleti állomások igazgatási s vezetői tartják megközi. Ez június 18—19—20-án fog megtartani. A kongresszusok s szakirodalom kiállítások állomások (idegenforgó a tudósításban nincs szó) a talaj s a műtrágya, az állatok takarmányozása, a tejgazdasági termékek vizsgálata, a szesz s a borvizsgálat, valamint a kísérleti állomások szervezése kerülnek szóba.

Vége a kongresszus tagjai a kísérletek szakaszeri programját fogják megállapítani, mely a különböző állomásoknak szétosztva, a jövő évben vizsgálat alá fog vétetni.

Rómánia. A haltenyészés földművelése. A Rómániai ország hirtelen szerinte a haltenyészés sokval virágzóbb, mint Európa bármely más államában. A Duna deltájának szétágazó vízi útjai mindmennyeni természetes halászpartok telepek tekinthetők. Ezt igazolják látásuk azon körülmény, hogy a statisztikai adatok a múlt évben 1,199 483 frankyi tiszta bevételről tanuszkodnak a kiflőrdre szállított hal után. Az ország haltermelését 10 millió kilogrammra lehet évente becsülni. A legjelentékenyebb halászerletek azonban az állam tulajdonát képezik s ezek összesen mintegy 100 ezer hektár kiterjedésnek felelnek meg, melyek után a kincstár évente külön 2 1/2 millió frankyi bevételt húz. A „Börze und Handelsblatt” jelentése szerint Rómánia halgazdasága főleg Auszria-Magyarország s Németországban talál érdekteliséget, Budapest s Bécs azonban a leglátásos piacnak bizonyult, hová a halat rendszerint Galaczól szállítják.

Eddig a szállítvány többnyire így közlött pakkoltva s nem volt ritka eset, hogy az elővigyázat dacára a rendeltetési helyre mégis romlott hal érkezett. A román kormány nagyméretű bárka alakú hajókon joga a jövőben a halszállítást eszközölni s így reményli az állami egész Regensburgréi feljuttatni. Az ez irányban tett kísérletek igen jól váltak be. Eddig a román tőke a halszállítástól való tartotta magát, de a jövőben mint kecsesített vállalatban tömegesen részt fog venni.

Haltenyészésünk emelése czéljából főleg az utóbbi időben sokat fáradoztunk, hogy áldozatként is hozunk, hogy többet ne emeljük, dumi halásznak a tavaszi ívát alatt csaknem két hónapig nem gyakorolhatják mesterségüket csak azért, hogy a haltenyészés emelkedjen. A tömeges halhozható előtt talán vámmelést is lehetne védekezni?

Maros-vásárhelyi gazdasági előadások.

A Maros-tordavármegyei gazdasági egyesület az OMGE-vel, vagyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központjával karöltve márczius 12-én és 13-án gazdasági előadást rendezett, a Kolozsvárosi gazdasági tanintézet tanárainak közreműködésével a megkezdés nyertmében. Az előadásokat nemcsak a megye, de a szomszédos vármegyék gazdaközönsége is nagy érdeklődéssel hallgatta s gyakran adtak tetszésük kifejezését a gyakorlati életből vett, de tudományos színvonalon álló befejtéseket és tanulságos tanácsok felett.

Az előadások megkezdése előtt Toldalagi László gróf, a marostordamegyei gazd. egyesület elnöke ismertette az előadások mikénti létrejöttét és bejelentette, hogy a központ képviselőiben Forster Géza az OMGE igazgatója jelent meg, javasolta, hogy dr. Darányi Ignác földművelési miniszter urhoz üdvözölő sürgönyt meneszessenek az egybegyűlt gazdák nevében, mint a kinek anyagi segítségével lehetett a gazdaközönségre oly fontos előadásokat egybehozni; az elküldött sürgöny szövege következő volt:

Dr. Darányi Ignác földművelési miniszter urnak.

Budapest.

Marostorda vármegye gazdaközönsége, midőn a Nagyrőzsényi hócs intelligenciája következtében a gazdasági szakelőadások folyamata vanak, örömmel ragadja meg az alkalmat és fejezi ki megelégedését Nagyrőzsényi közönségéhez és őszinte köszönetnyilvánítást nyújtva, hogy a gazdasági szakelőadások tudományos tömörítésére továbbra is áldás legyen.

Gróf Toldalagi László, g. egyesület elnök.

Ezután az OMGE képviselői megköszönve a szives fogadtatást, utalt arra, hogy az általános gazdasági valóság és a roppant konkurrenczia a gazdasági tudományok minél nagyobb mértékű elajándítása és népszerűsítése által ellensúlyozható, mi végül a földművelési miniszter is nemderit eketév a gazd. tudományok s mérséklésére, a nép minden rétegében való terjesztésére által, míg az OMGE a miniszter határozott anyagi támogatásával egyébként évente több helyen az intelligens gazdaközönség tudományszomját kielégíteni, hogy az újabb tapasztalatok és földművelési mezőgazdasági tudományok terén, így médon terjedjenek az intelligens gazdák közt; így közvetve aztán a kiszakadt erők is terjed azokat iránti érdeklődés, mert látván az ezeket a közép- és nagybirtokokon, azok utánzásával a saját gazdaságuk eredményeit képesek emelni.

Az OMGE-t ezen munkájában készséggel támogatják a gazd. tanintézet tanárai, így a jelen alkalommal a kolozsvárosi gazdasági tanintézet tanárai voltak szivesek az előadások megtartására vállalkozni s ajánlatosok voltak az egybegyűlt gazdaközönség szives figyelmébe.

Az előadások hallgatásában a következők voltak részt:

Mikó Árpád, Deák Lajos, gróf Bethlen István, gróf Toldalagi László, Dósa Sándor, Filip Albert, Bedőházi János, Dindár Béla, Pálffy Gyula, Biró Károly, dr. Fenyvesy Soma, új Sándor Pál, Csegezi István, Hofbauer Aurél, Rosnyai Lőrincz, Timár Károly, Timár János, Molnár József, Szendrői Elek, Geréb Béla, Lázár Benedek, Szekeres János, Orbán Balázs, Csongvai Lajos, Kőbéri János, Horváth Zoltán, Sziágyi János, Erődy Sándor, Kathon-y Gyula, Oro-zsány István, Gáspár Antal, Nagy Lajos, Apór György, Imre Dénes, Tóthfalusi József. Mad-rás Gábor, Tischler Herman. Kovács László, Farkas Izidor, Fodor Albert, Debreczy Ferenc, Csate György, Szabó

Károly, Nagy Zsigmond, Kuthy Ábel, Kovács Sándor, Mihály Gyula, Varady Márton, Eperjessy György, Csomos István, Gerőb Lajos, Horváth Bertalan, Csernatóni Al-jos, Chevasuss Ferenc, Tolvay Ferenc, Pál Károly, György Jenő, Baló József, Matay Sámuel, Kis Ferenc, Apáthy Béla, dr. Szathmari István (Kis-Küküllőm.), Jenei József, Tausz B. Hugó, Marosi Ödön, Szabó Miklós, Zilahi Aladár, Kolló Ignác, Sperker Ferenc (Udvarhelym.), Osvath Albert, Török Ferenc, Rozsnyai Ferenc, gróf Lázár Jenő, Szabó Lajos, Józsa Gábor, Múntán János, Apór László, dr. Molnár Gábor, Kathon-y Dorottya, K. Nagy Zsigmond, Máthé József, Z. Kőbér, dr. Csécsy Károly, Gábor László, Both György, Patrubán Miklós, Barabási Ferenc, Szekeresy Ferenc, Nagy Ferenc, Vajda Ferenc, Lőrinczi János, Matkósi István, Farkas Izák, Gáspár Gyula, az ev. ref. koll. felelős (V. VI., VII., VIII.) osztályainak mintegy 60 tanulója. A helyi gazdák 27 tagja és 34 közei község képviselői. Összesen mintegy 210 hallgató.

Az előadások a következő keretben mozgogtak:

1. Dr. Baintner Ferenc a növények táplálkozásáról tartott előadást, melyben a legnépszerűbb és ásványi tápanyagok fontosságát megemlíti s az újabb kutatások eredményeit ismertette: miképp jutottak tudomásra annak, mely tápanyagok szükségesek okvetlenül a növényeknek és melyek nem okvetlenül szükségesek; beleszóvott az istállótrágya keletkezéséről, felbontásáról és annak osztréki kezeléséről; kimutatta, hogy egy bizonyos vételefőrg mellett mely mértékű tápanyagok ritelnek el a talajból s a rendszeres trágyázás által mit vagyunk képesek a talajnak vissza-pótolni, míg az is állótrágyák nem pótolható ásványi tápanyagok műtrágyával pótolhatóak.

2. Páter Béla a kultúrnövények, — főként a gabonafélék — betegségeiről és előidézőiről értekezett s ebből kifolyólag ismertette a roszadát, annak fejlődését s az ellene szokásban levő termelési védekezést, mert hiszen még biztos ellenszere nincs; behatólag ismertette az üveggel különböző előfordulást és a különféle növények szerint az ellene való védekezést, valamint annak a takarmányozásra való befolyását, nemkülönben az istállótrágyában való magvaselét; ismertette a *polyosvörögt*, a buza pondrósdó betegségről (Tylenchus Tritici Neudh), annak mikénti terjedését s az ellene való védekezést s végül röviden a hesszeni új, Chloropy Frit így terjedését, fejlődését és ellene való védekezést tárgyalt.

3. Szentkirályi Ákos a fejős tehnek neveléséről a tejelő tartási előadást különösen hangsúlyozta az erdélyi haza szarvasmarhatenyésztés nagyobb felkarolását, annak helyes tenyésztés kiválasztás általi, nembesztését s az igazonyoképességén kívül — mely a tejelési tehetség emelését is szemelőlt, tartva, mert közeli látja a jövőt, ahol védelemző lesz az erdélyi tehének eladása is. Ezen kitérés után tehének tejelése való takarmányozásról ismertette, a legújabbban divatos takarmánymecskét is felsorolta, s takarmány nemének befolyását a tej minőségére; a fejős módozatának a tejelés bővítésére való befolyását s beszélt a tej után terjedő emberi betegségek korlátozása érdekében szükséges intézkedések keresztülvitelének módozatairól és az osztréki tejeselőről.

Az előadások folyama alatt érkezett Darányi miniszter sürgönye, melyben köszönetnyilvánítást a gazdaközönség bizalmi bizalmi közönségéről. Természen az előadások körében tarsas ebéd is volt, melyen számos felkötözött mondatok.

ról előadást tartott. Az értekezlet, a melyben nemcsak a vármegye élőlők gazdái, hanem a vármegyei hatóságok, a törvényszék, járásbíró-ság, a helybeli katonai helyőrség, a csendőrség, a tanácsok, a tanácsbírók, a vármegyei vezetői és iparosok is résztvettek, egyhangu lelkesedéssel határozta el egy központi fogasz-lási és értékesítési szöveteket megalakítani, amit a nyomban alírt 600 részvevővel bizo-sított is. A szövetkezet a „Hanga” köz-ponti kötelekben már legközelebb formaszert is meg fog alakítani és működését is meg fogja kezdeni. Tervezint működését egyelőre csak a központban fogja kifejteni, míhelyt azonban a központ kellőleg megerősödött, a vidéki al-kalmas helységeket főkökat is fog felállítani, hogy a szövetkezet általánosan a legkisebb föld-mives is közvetlenül részesedhessék. Terbe van utna továbbá az is, hogy a szövetkezet me-görődése után fokozatosan megkezdje az érte-kesítésre vonatkozó működését is, aminek Hu-nyad vármegyében, kivált a gyümölcsértékesíté-s tekintetében igen nagy feladatai és működési tere van. Az ldvös és sikeres mozgalmal élen a gazd. egyesület elnöke: Báró *Bornemisza* Tivadar és az egylet érdemes titkára: *Pietsek* Lajos állanak.

Tavaszi luxusbárá. A f. évi április hó 1., 2., 3-án rendezendő XV-ik díjazással egybe-köttöt tavaszi luxusbárá fő katalógusa meg-jeleant. Ennek tekintetében nemcsak arról nyújt örvendetes képet, hogy a helyi nagyszámú bejelentés még eddig közel sem értett el, ha-nem főként azon körülményről fogva, hogy a bejelentők igen nagy részben hazánk ismét legelőbördülő tenyészői is lévén, ez egyáltalán garanciát nyújt arra, hogy a vásár főanyag minőség tekintetében is kifogás elégtelen a leg-jobb várakozásoknak. A katalógus 119 bejelentő-től 414 dr. lovát sorol fel, azt látjuk továbbá, — hogy fogatospotok szerint eddigélé 22 négyes fogat, 131 kettes fogat, 15 egyes fogat és 49 hátsó fog a vásáron résztvenni, — illetve a kiírtóú díjakra is versenyzeni. A vásár megnyitása napján még meg fog jelenni a szokásos pótkatalógus, — s ezzel egyetem-ben igen valószínű, hogy a végleges lövésztám az 500 darabot is megfogja haladni. — A ka-talógus kapható a Budapesti Tattersall titká-rságánál.

Tenyészállatok szállítása a párisi kiállítá-sra. A svájci gazdák gondolkodba esték azon egészségügyi eljárások felett, melyekkel a francia hatóságok a kiállításra küldendő tenyész-állatokot fogadják *ez év június havában*, (Figye-lendőztük az érdeklődőket, miszerint a francia földművelésügyi s kereskedelemügyi miniszterek január havi rendelkezése folytán a múlt év május 31-én hozott s a tenyészállatkijárást szabá-lyozó rendelet módosítva lett.) E tárgyban egy széles körben olvasott svájci lap lifor-mán nyilatkozott: „A svájci tenyészőknek a párisi kiállításra történő részvéte aligha nem kudarcsot fog vallani, mert a francia hatóság egészségügyi eljárásával nincsenek megle-gedve a gazdák. A kiállításra szánt állatokat *ugyanis a határnál tartják 10 napig vesztőgér-olást* s ha semmi gyanusait nem tapasztalnak, akkor továbbítanak plombirozott vagonokban a kiállítás területére. Hát a drága fajállat

bizonny nagyon sokat szenvedne, ha 2—3 napig — a legnagyobb forróságban — oly vagonok-ban tartatik, melyekbe jutni nem lehet s melyekben az állatoknak a megfelelő gond-ozást sem lehet nyújtani. A svájci tenyészők azt remélnék, hogy a merev utasítás csak nem lesz megkövetelhető? ... Hát nagyon helyén levő lesz, ha illetékes köreink utána járnak s megtudják, vajjon a francia hatóság csakugyan így drákol szigorú akare-e a tenyész-anag szállítása ellenében kifejtetni? Mert ha a svájciak felszólalnak, nekünk annak több okunk van arra, mert bizony a tárolásig oly nagy, hogy az a tenyészállatokat ugyancsak meg-visseli, míg a francia *határhoz érnek*, már most, ha onnan plombirozott vagonokban szállítatnánk, ugyancsak szép kondícióban volnának kiállít-hatok! Nagyon nevezetes s fontos kérdés az, hogy szállítatnák az állatok a határtól *Tinzenenig*, hol a kiállítás lesz, mert ez a kérdés nagyon közelről érkezik a mi tenyész-tőinket is, kik értékes állataikat aligha esztetik a nagy utra, ha kellő garanciát nem kapnak, hogy azokat utközben semmi baj sem fenyegeti.

A magyar kir. államvasutak védőnképe alatt álló fűmel nyilvános raktár részvény-társaság Fűmbebe foglakozik a Fűmbebe vasutalon ékező és onnan hajóval továbbítandó, valamint a Fűmbebe hajóval ékező és onnan vasutalon elszállítandó és a helyi áruk átvételé-vel, megörésztelével, gondozásával, csomagolásával, átadásával s egyéb kezelésével, nem különben az átvett áruk tűzárk elleni biztosításával. A részvénytársaság gabonaelvételorában a kül-földre rendelt vagy importált gabonamennyé mindenképp készre (i. e. m. elvételre, keve-részt, egalizálást, rostálást, trüörözést és osztá-lyozást) állvállítja, ugyszintén végezteti a gaboná-nak zsákban vagy ömlesztett állapotban való (alla rinfusa) hajóba rakását is. A részvény-társaság a nagymélt. kereskedelmével m. kir. miniszterium által jóváhagyott üzletszabályzatát és díjtételeit kívánatra díjtalannal rendelkezésre bocsátja.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőfészték Orsz. Egyesülete f. évi márczius hó 21-én azaz szerdán d. u. 3^{1/2} órákor a „Köztelek” kis termében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: A mult ülés könyvének bemutatása. Két könyvny-hítesítő tag kiküldése. Jelentés tarmozsalom-ról. Pénzjáró jelentés. Polymodványok segé-lyekért. Közgyűlés tárgysorozatlának és időjének megállapítása.

NYILTTÉR.*)

Megjelent az „Országos Magyar Gazda-sági Egyesület” kiadásában *az Ujlaki Utadalm* (Ujlaki újság) és a „Köztelek” szerkesztésébe által kiírtottel pártalm. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterje-ges uradalom üzleti ágának fejlődelmézőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv. Ár portmentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

*) Az e sorral alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Szuperfoszfátot,

kén-savas-kálit, kén-savas-ammont,
kóvasavas-kálit,
(dohánytrágyázásra)

kénpont,

(legfinomabb — 78% Chancel oldium ellen)

rézgálicot, ⁹⁸/₉₉%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA”

MŰTRÁGYA, KÉNSAVY ÉS YEGYI IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN,
V. KER. FÜRDŐ-UTCA 8. SZÁM.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik év-folyama régi köntösbelen, javított és telemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnap-tárt teljesen nélkülözhetetlen tesz. A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelhető

„Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magyarak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

os. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapestben, VI., Andrassy-ut 23.

burkát, — kg. füstölt szalonát, — kg. kocsonya-
tubát, — kg. disznóajtót, — kg. (— db) sonkát, —
kg. topotit.
Vidékri és pedig: Nagy-Kőrös 5 áru 76 drb
sertés, Czegléd 5 áru 68 drb sertés, Nagy-
Szabolcs 1 áru 6 darab sertés, Lászlóváros 1 áru 4
drb sertés, Munkács 3 áru 6 drb sertés és 68
drb südtő, összesen 10 áru 155 drb sertés és 68 drb
südtő.

Forgalom átlak. Árak a következők: Friss
sertés 1 kg. 100—104 fillér, 1 q 90—94 korona, andó-
bors 1 kg. 120—140 fillér, 1 q 96—100 korona, füstölt
sertés 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 110—112 korona,
szalonna szarvak 1 kg. 98—104 fillér, 1 q — korona,
füstölt szalonna 1 kg. 128—136 fillér, 1 q —
korona, hús 1 kg. 100—112 fillér, 1 q — korona,
korona, disznóajtó 1 kg. 116—120 fillér, 1 q — korona,
kocsonyabors 1 kg. 80—88 fillér, 1 q — korona,
füstölt sonka 1 kg. 140—152 fillér, 1 q — korona,
koltás 1 kg. — fillér. Disznóajtó 1 q —
burka — 1 drb — topotit — fillér.

Hűdélgyárak az Országyi élelmiszeripar. 1900.
március hó 10-án. (A székesfehérvári vásárgazdasági
jelentés a „Kistőkér” részére). Felhívott Budapestre
32 áru 124 db sertés, 1 áru 6 db südtő, 3000 kg.
friss hús, 400 kg. füstölt hús, 300 kg. szalonnát, 1000
kg. hajat.

Vidékri és pedig: Cserédy 6 áru 8 drb
sertés, Dunapataj 1 áru 6 drb sertés, összesen 2
áru 14 drb sertés.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss
sertés 1 kg. 96—100 fillér, 1 q 92—96 K., andó-
bors 1 kg. 120—136 fillér, 1 q — korona, füstölt
sertés 1 kg. 128—136 fillér, 1 q — korona,
szalonna szarvak 1 kg. 96—108 fillér, 1 q 94—96 K.,
füstölt szalonna 1 kg. 112—116 fillér, 1 q —
korona, hús 1 kg. 100—112, 1 q — fillér, disznóajtó
1 q. 112—, 1 q — fillér, kocsonyabors 1 q.
60—80, 1 q — korona, füstölt sonka
1 kg. 140—180 fillér, 1 q — korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kérték) Meszter-
cseta, 1500 márc. 10, a székesfehérvári vásárgazdasági
jelentés a „Kistőkér” részére). Felhívott a szarvak
és südtők 140 szekerét, 1 áru 6 db südtő, 3000 kg.
25 szekerű szalonnát, 12 szekerű szalonnát, 0 szekerű ta-
karmányszalmát 3 szekerű tengetőszert, 5 szekerű egyéb
takarmány (szarvak kökényit, stb.) 500 szék szalonnát.
A forgalom közepes. Árak a következők: A követ-
kezők: rati szalma 400—600, szarvak 820—900, szar-
vak 280—320, szalonnát 200—240, egyéb takar-
mányok 100—150, egyéb — szalma 1400—1600, szalma
szalma —, 100 kéve tengetőszert, 1400—1600, szalma
szalma —, szarvak —, szalma 340—380, szalma
szalma —, szalma 540—580, szalma
szalma 210, szalma 273,000 kg.

Állattársak.

Budapesti szarvakvásár. 1900. márc. hó 15-én.
A székesfehérvári községi és marhavásár igazgatósá-
gának jelentése.

Felhívott: beföldi 568 db, eladott — db,
galiczi — db, eladott — db, tiroli — db, el-
adott — db, novodék 616 borjú 2 db, eladott — db,
drb, 616 bárány 83 db, eladott — db; beföldi
64 drb, eladott — db, galiczi — db, eladott — db,
drb, tiroli — db, eladott — db, bécsi 616 dt, drb,
eladott — db, novodék 616 tiroli — db, eladott — db,
drb, 616 tiroli 248 dt, eladott — db, drb,
kecske — db, eladott — db.

A borjuvárs hangulata lanya volt.

Árak a következők: 616 borjúk: beföldi
korona, kivételesen korona 50—76
korona, kivételesen 80— korona szarva, galiczi
korona, kiv. — korona drbbonkit, kor-jg.
korona szarva, tiroli — korona
korona drbbonkit, novodék borjú —
korona, kiv. — korona drbbonkit,
korona, kiv. — korona szarva, 616 tiroli
beföldi 70—74 korona, kiv. — korona szarva,
galiczi — korona, kiv. — korona
szarva, tiroli — korona, kiv. — korona
drbbonkit, bécsi — korona, kiv. — korona
szarva, novodék — korona, kiv. — korona
korona drbbonkit, 616 bárány 10—14— korona
pársonk, 616 bárány 6—10— korona párpa.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár, 1900.
évi március hó 15-én. (A budapesti községi és mar-
havásár igazgatóságának jelentése a „Kistőkér” részére).
Felhívott: 302 db, egymint; jarmos ókor előm. 64
db, közép 122 db, alárendelt 30 db. Főjőstelen: 64
drb, tarka 112 db, tenyészpár 2 db, szarv. és
fehér — db, jarmosbiváry 4 db, bonyhádi 59 db,
hizlali való ókor — db, szarv. fehér — db.

A közeli országos vásár miatt egy jarmos
ókor, mint fejős tehén ókor a kereslet csökkeni volt,
mely utóbbiak 10—20 koronával csökkentek.

Közvetők árak jegyzetlek: Előrendelt jarmos
ókor 680—720, középmin. jarmos ókor — pár,
alárendelt minőségű jarmos ókor — Jarmos

biváry — és a mm. — K-ig pársonk;
jobb minőségű jarmos ókor — mm.-kint 6 a,
baktóni vagy ókor — K-ig. Főjőstelenét 288 db
pedig: Fehérvári magyar tehén — koronáj darabon-
kát, kevert szarvasok tehén — koronáj darabon-
kát, jarmos ókor — kiv. — koronáj
darabonkát.

Budapesti váromarhavásár, 1900. évi március hó
15-én. (A budapesti községi és marhavásár igazgatósá-
gának jelentése a „Kistőkér” részére). Felhívott: 288 db
nagy váromarha, nevezetesen: 172 db magyar és tarka
ókor, 660 db magyar és tarka tehén, 265 db szerbiai
ókor, — db szerbi ókor, db bosnyák, 3 db
szerbiai tehén, 170 db hika és 61 db biváry.

A nagyobb felhajtás követezésében a vásár
irányába lanya volt, az árak 1—2 koronával csökkentek.
Konnyúvárt csoklóra 400 drb vásárolt, utó
jóvátétét még 300 drb q vététi.

Minőség szerint: 651 darab előrendelt hízott
2023 db középminőségű és 212 db alárendelt min. ókor —
db előrendelt hízott ókor — db közép-
minőségű ókor és — db alárendelt min. ókor; — db
előrendelt hízott tehén, — db középminőségű tehén,
— db alárendelt minőségű tehén.

Közvetők árak jegyzetlek: Hízott magyar
ókor jobb minőségű 58—68—, kivételesen —
hízott magyar ókor középminőségű 50—66—, alá-
rendelt minőségű magyar ókor 42—50—, jobb minősé-
gű magyar és tarka tehén 42—62—, — db közép-
minőségű —, magyar tehén középmin. 45—62—,
alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—
62—, szerbiai ókor jobb minőségű 48—58—, kiv. —
szerbiai ókor középminőségű 40—46—, szerbiai
ókor alárendelt minőségű —, szerbiai hika
44—64—, kivételesen —, szerbiai bika 34—44—,
kiv. — koronáj métermatkák előmiváry.

Budapesti lévelés. Budapest, 1900. márc. 15-én.
(A budapesti szarvakvásár igazgatóságának jelentése a „Kistőkér”
részére).

A forgalom közép volt.
Felhívottat összesen 438 db. Eladottat 252 db
jobb minőségű lovakkal háta — db, eladottat — db.
Középminőségű 300 db, kiv. — db, kiv. — db,
eladottat — db. — K-ért, nezebb kocsók
(hátán) 10 db, eladottat 3 db 300—400 K-ért, igen
kocsók (hátán) 10 db, kiv. — db, kiv. — db,
210 K-ért, ponya — db, eladottat 0 db — K-ért;
közép minőségű lovakkal: nezebb félék (17 darab 10
db.) 80 db, eladottat 35 db 100—170 K-ért, Kőnyebb
félék (parasztó) 6 db, eladottat 170 db 60—120
K-ért; alárendelt minőségű lovakkal 58 db, eladottat
27 db 20—24 K-ért. Bécs vágóra vásároltát 48 db,
az állattársak és birtok részére vásároltát 2 db, ta-
ladajnyóra gyanus 10 lefogaltatát — db, ragályos
betegsége gyanus 10 lefogaltatát — db, takonykor miatt
a gyepmentésre kitéltet — db.

Közbány sertésvásár, 1900. március 16. (Ez
magyar sertésállomány-részvételiről telefon
jelentés a „Kistőkér” részére). Az üzlet étképek volt.
Helyi eladók: Magyar vásárlók 320—380 kg. nehéz
100—102 fillér, 200—300 kilogramos nehéz 100—101
fillér, óreg 300 kg. tisz 92—94 fillér, vidéki sertés
könyű 1. Szerb 94—98 l. Róman —
tiszta kg. pársonk 42 kg. kivételjelevení 48 %
engedmény szokások, — Előlegárak: Tengeri új 1080
— korona, árpa 12— kor. Köbányás Átveve. Helyi
előlegárak: 1000 maradi 60870 darab, Bek-
lajtás: Beföldi 2394 darab, Szerbiai 1047 darab,
Rómaniából — drb, egyéb Államokból — darab,
összesen 3441 db. Fő 605000 3031 l. db. Állomány
és felhajtás: Magyar ókor — db, ókor
gyasztára (— X. kerület) 757 drb, beföldre Budapest
környékre 496 drb, Bécsbe 100 db, osztrák tar-
tonyokba 240 drb, Auszriába — db. Német biro-
dalomba — darab egyéb országok — darab, összesen
1708 db. A szarvaggyárakban feldolgoztatott: szállás-
közvetítő 0 darab, vagonokból kirakott hika 0
darab, koronájánál hízott hika 0 darab, összesen
15 db. Maradt állomány 28603 drb. A részvény-szállás-
közvetítő 4245 drb van elbnyerve. Az egészéni és tran-
ziszitokban maradt Hízó, 2108 db. Felhajtás: Szer-
biából 1047 db, Rómaniából — drb, összesen 3216 drb,
Elhajtás: 1312 drb, maradt Állomány 1904 drb és
penig 100 drb szarv és — db és — db. Az egészéni
szarvakat jan. 14-én még 10 db a forgalom
előrendelt és technikai célokra feldolgoztat.

Ingatlanok árverési (40000 korona becs-
értéken felül).

(Kivétel a hitveselő írásból).

Márc. 19. Székesfehérvári a tki ha-Sárközi 91082
korona, kir. bíróság tóság Kálmán
Márc. 19. Tencségi a tki ha-Sárközi 60805
korona, kir. bíróság tóság Révész Márk.

Márc. 22. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Csorba tóság	130040
Márc. 22. N.-kiskindai bíróság	a tki ha-Schwein tóság	89802
Márc. 24. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Kohn tóság	95528
Márc. 24. Litzings kir. bíróság	a tki ha-G. Tolby tóság	108500
Márc. 24. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Kohn tóság	22916
Márc. 24. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Kohn tóság	229510
Márc. 26. Tenterzezi kir. bíróság	a tki ha-József tóság	40676
Márc. 24. Epegyi-III. bíróság	a tki ha-Duboz tóság	44370
Márc. 29. Fudapoti kir. bíróság	a tki ha-Müller tóság	128279
Márc. 30. Felső-víz kir. bíróság	a tki ha-Iszack tóság	40000
Ápril 2. M.-szalkai bíróság	a tki ha-Länder tóság	51432
Ápril 4. Kolozsvári kir. bíróság	a tki ha-Ador tóság	40680
Ápril 10. Gyöngyösi kir. bíróság	a tki ha-Isák tóság	47472
Ápril 10. Kisczelli kir. bíróság	a tki ha-Rosenberg tóság	109868
Ápril 19. Szentlői bíróság	a tki ha-Hujta tóság	46000
Ápril 23. Szombathelyi kir. bíróság	a tki ha-Stieder tóság	62872
Ápril 27. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Hády tóság	371216
Május 16. Ujvidéki kir. bíróság	a tki ha-Károgyer tóság	60900
Május 17. Váci kir. bíróság	a tki ha-Szalasi tóság	289000
Máj. 27. Ar-Máthói kir. bíróság	a tki ha-Ditróhi tóság	300058
Junius 2. Budapesti kir. bíróság	a tki ha-Eváry tóság	78589

Szerkesztői ízenetek.

Sz. R. urak! Csikke nem körülbelül, nagyon is
általános keretben mozog. Lényeges részeit pedig
magánélelven közölje az illetővel, nyilvánosság elő
nével való.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyetlen
gazdasági gépgyára, és a gazdasági életnek
szükséges minden gépezetét előállító
gyár.

Magyarország legnagyobb és egyetlen
szarvakvásárjának és a gazdasági életnek
szükséges minden gépezetét előállító
gyár.

McCormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötoáratógép.

Marokrakóaratógép.

Fükaszálógép.

Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszaélesítő.

Kévekötozsineg.

Nemrég nyitottuk meg Budapesten új üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját üzemünk szerint. Ezen idényben szolgálhatunk tiszta manillakötozsineggel, melyet chicagói gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékekért és utmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

McCormick Harvesting Machine Company.

William J. Stillman, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

Vintschgauai hasas tehének tejelési képesség

2500—3000 liter,
melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok,
kaphatók

PICK OSWALD-nál,

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen a szabadalmazott s többszörösen kintüntetett

„Diadal“ terményrostákat

ajánl Behán Sámuel kizárólagos tisztító gép készítő E-Szarvason.

Az általam készített gépek, rosták egész új alapelvek szerint, munkaképességük minden eddig gyártott rosták felett áll, mit az O. M. G. E. Állat Szolgálat rendezett rostaverseny eredménye is mutat, hol az I. számú „Diadal“-rosta az I. díjat, állami arany érmet nyerte: Szegeden, új és figyelemre méltó eredménnyel. 1896-ban kiállításai eredménnyel lett kinttűtve.

Minden gabonában használható feltűnő eredményével, ugyiszintén herényagvak tisztítása és szarankamentesítése is kitűnően beváltak. Könnyen hordozható, legújabb mód szerint. Egy tengeren felerosított 2 kerék által egy 14 éves gyermek, mint egy szálkagylót a magtárban, sőt azoknál is szaraz földön könnyen vinni sőt, sőt.

539

Kiválóan rendezes ércmestert és árjegyzéket küld

Behán Sámuel,

kizárólagos tisztító gép készítő E-SZARVASON.

Lapunk bekötési tablaja

1 fnt 36 krért (portómentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

Superfoszfátok

áltsíli és ásványi eredetűk, legelőszőbb minden talajra.

Gyors hatásért kezeség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknek,
semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Csillásérotomot, kénvasas ammoniákat, kálsót, kaimitot, különleges műtrágyákat kapsd és káliszós növények alá, természeténél szab. superfoszfát-gyepszet

herések trágyájával és az iszállótrágya konzerválására; takarmánymeszet sítb.

bárhova versenyzéssel fony szállít a legbiztosabb tartalom-szavatolás mellett

Készít és ártárgygyár **A. SCHRAM** Lodenburg-Thamesan és Lessek Rostok m.

Központi iroda: **Prága,** Heinrichsgasse 27.

Magyar Fenyőmag Pergető Gyar

erdészeti magkereskedés

FARAGÓ BÉLA ZALA-EGERSZEGEM.

Ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csíráképességű tű és lomblevelű

Erdei vetőmagvakat

TÖLGYMAKKOT s gyümölcsfa magvakat.

Kinttűtve díszoktívó, arany és ezüstéremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

431 Árjegyzék bérmentve.

Leopold Adolf börgyára

Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, kész, szerződésileg is. Készít szarvasbőrt, mosó-, törül bört, csacra, fehérlárbát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba vágó munkákat. 6446

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület „istvántelki immunis“ homoktalajú szőlőből a következő európai és gyökeres szőlővesszők eladók.

<p>1 éves gyökeres európai vesszők.</p> <p>Olasz Rizling ——— 15,000 eze 10 fnt Nagy Burgundi ——— 5,000 „ 10 „ Ménos fehér ——— 3,000 „ 10 „ Szent-Lőrincz ——— 2,000 „ 10 „ Nemes Kadarka ——— 500 „ 10 „ Valléni piros ——— 3,000 „ 10 „ Madeline szögrvine 1,000 „ 10 „</p>	<p>Tramini piros ——— 3,000 „ 10 fnt Piros Bakar ——— 1,000 „ 10 „</p> <p>2 éves gyökeres európai vesszők.</p> <p>Olasz Rizling ——— 8,000 eze 14 fnt Chacelas blanc ——— 1000 „ 14 „ Nagy Burgundi ——— 1000 „ 14 „</p>
---	---

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

Az elszállító tavaszaig történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelőnek a vesszők jelle árá előre beklndítendő, hátralevő rész utánvétellel szerződés be.

Leomgondolást és vasútra szállítást ezentúl 1 fnt számítják.

Igazgató.

Fairbanks mérlegek

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek számos rendszerek, leedsős és fémmérőkkarral bírnak s a hátra tett terhet minden esetben egyenlően mérlegetik.

Tartásuk, pontoság és könnyű kezelhetőségük fogva egy káltságot, mint a külföldi a legelőszőbb és legbiztosabb mérlegek.

Gazdasági, székér, marha-, szék- és raktári mérlegeinket

mindenféle és eozának megfelelő szerkezetükkel fogva különben a gázok, szék- és székének részére a legnagyobbban ajánljuk. A pályázás árakban, melyek anyokkal számított jobb kivitelű típusok mérlegek áránál nem magasabbak, a hitelítés, csomagolás és lora vasútra való feladás költségét már belefoglaltuk. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményre részesülnek. E mérlegek állami felügyelt sítllé. Megrendelések kizárólag központi irodánkhoz. Árasjegyzék 14. címzandők. Árjegyzék. — Készít és ártárgygyár szintén központi irodánk szolgálat.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYAR részvény-társaság

BUDAPEST, Andrássy-út 14. Gyár: Kálás Váci-út 158.

Hazai Jpan

FUCHS & SCHLICHTER. Budapest, VI. Jász-utczán 7.

Csakis

Hazai Ipar pártoljuk.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A gőzhajók aszaporított jaratának új menetére a fűme-anconai és a fűme-velencei vonalon.

Folyó évi március 15-től kezdve a gőzhajók egész éven át hetenként kétszer közlekednek, eszaklakozaban a Budapest-Fiume közt forgalomban levő gyorsvonatokkal, melyek az utasokat a hajók kikötőhelyeig, illetve onnan továbbítják. A fűme-velencei vonalon az egész éven át fontanartott két járaton kívül — az éjféli alatt levő új termé-gőzár, előállításakor — nappal történő utazással egy heti harmadik járat fog a nyári hónapok tartama alatt berendezett, melynek menetrendjét különösen kihirdetjük.

A fűme-anconai vonalon már március 1-től kezdve egyik járat nappal, a másik járat pedig éjjel török kikötő, a mindkét járatnak eset alakozaban a Rómán, Napolyba, Bariás, Triest, Venet, Bologna st. induló, illetve az onnan érkező vonatokhoz. A vonat Anconában a hajó kikötőhelyéig, illetve kikötőhelyéig közlekedik.

A gőzhajók menetrendje

- I. Fűme-Ancon közti
a) Nappali utazás: Fűmeből indulás minden hétfőn reggel 7 órakor
Anconából ... szerdán 7 ...
b) Éjjeli utazás: Fűmeből ... csütörtök este 8 ...
Anconából ... szombaton este 8 órakor
II. Fűme-Velence közti
Fűmeből indulás minden kedden és szombaton este 8 órakor
Velencebe ... hétfőn és csütörtökön 7.30
(A nappali történő utazással berendezett heti harmadik járatnak kezdése és menetrendje utólag kihirdetjük.)

Menetdíjak:

- A gyorsvonatok használatára jogosított személyek árai a hajóközlekedési díjjal együtt:
a) Budapestről Fűme-át Velencebe vagy Anconába vagy viszont:
gyorsvonaton I. oszt. és a gőzhajón I. oszt. K. 34.—
b) A gőzhajókon Fűme-át Velencebe vagy Anconába vagy viszont:
distanstól, háloéjlyel együtt K. 16.—
I. oszt. ... 12.—
II. (fedélzet) ...
Utazási tartam 10 óra.

Table with 2 columns: Destination and Price. Rows include Nápolyba, Florencia, Milánba, Ferribia, Nivárta, Marselliba, and prices for 1st and 2nd class.

Felvilágításunk szerint a magy. kir. államvasutak közlekedésével kapcsolatban megérkező kérésre kiadnak a közlekedési tájékoztatóval szemléltető táblákat, melyek a Budapest-Fiume közötti vonalon a gyorsvonatok menetrendjét és a Budapest-Fiume közötti vonalon a gyorsvonatok menetrendjét és a Budapest-Fiume közötti vonalon a gyorsvonatok menetrendjét...

A magy. kir. államvasutak igazgatósága. (Ütányomás nem járunk.)

Bor

1-4 és 5-6 oszt. ... 10-12 ... 13-14 ... 15-16 ... 17-18 ... 19-20 ... 21-22 ... 23-24 ... 25-26 ... 27-28 ... 29-30 ... 31-32 ... 33-34 ... 35-36 ... 37-38 ... 39-40 ... 41-42 ... 43-44 ... 45-46 ... 47-48 ... 49-50 ... 51-52 ... 53-54 ... 55-56 ... 57-58 ... 59-60 ... 61-62 ... 63-64 ... 65-66 ... 67-68 ... 69-70 ... 71-72 ... 73-74 ... 75-76 ... 77-78 ... 79-80 ... 81-82 ... 83-84 ... 85-86 ... 87-88 ... 89-90 ... 91-92 ... 93-94 ... 95-96 ... 97-98 ... 99-100 ... 101-102 ... 103-104 ... 105-106 ... 107-108 ... 109-110 ... 111-112 ... 113-114 ... 115-116 ... 117-118 ... 119-120 ... 121-122 ... 123-124 ... 125-126 ... 127-128 ... 129-130 ... 131-132 ... 133-134 ... 135-136 ... 137-138 ... 139-140 ... 141-142 ... 143-144 ... 145-146 ... 147-148 ... 149-150 ... 151-152 ... 153-154 ... 155-156 ... 157-158 ... 159-160 ... 161-162 ... 163-164 ... 165-166 ... 167-168 ... 169-170 ... 171-172 ... 173-174 ... 175-176 ... 177-178 ... 179-180 ... 181-182 ... 183-184 ... 185-186 ... 187-188 ... 189-190 ... 191-192 ... 193-194 ... 195-196 ... 197-198 ... 199-200 ... 201-202 ... 203-204 ... 205-206 ... 207-208 ... 209-210 ... 211-212 ... 213-214 ... 215-216 ... 217-218 ... 219-220 ... 221-222 ... 223-224 ... 225-226 ... 227-228 ... 229-230 ... 231-232 ... 233-234 ... 235-236 ... 237-238 ... 239-240 ... 241-242 ... 243-244 ... 245-246 ... 247-248 ... 249-250 ... 251-252 ... 253-254 ... 255-256 ... 257-258 ... 259-260 ... 261-262 ... 263-264 ... 265-266 ... 267-268 ... 269-270 ... 271-272 ... 273-274 ... 275-276 ... 277-278 ... 279-280 ... 281-282 ... 283-284 ... 285-286 ... 287-288 ... 289-290 ... 291-292 ... 293-294 ... 295-296 ... 297-298 ... 299-300 ... 301-302 ... 303-304 ... 305-306 ... 307-308 ... 309-310 ... 311-312 ... 313-314 ... 315-316 ... 317-318 ... 319-320 ... 321-322 ... 323-324 ... 325-326 ... 327-328 ... 329-330 ... 331-332 ... 333-334 ... 335-336 ... 337-338 ... 339-340 ... 341-342 ... 343-344 ... 345-346 ... 347-348 ... 349-350 ... 351-352 ... 353-354 ... 355-356 ... 357-358 ... 359-360 ... 361-362 ... 363-364 ... 365-366 ... 367-368 ... 369-370 ... 371-372 ... 373-374 ... 375-376 ... 377-378 ... 379-380 ... 381-382 ... 383-384 ... 385-386 ... 387-388 ... 389-390 ... 391-392 ... 393-394 ... 395-396 ... 397-398 ... 399-400 ... 401-402 ... 403-404 ... 405-406 ... 407-408 ... 409-410 ... 411-412 ... 413-414 ... 415-416 ... 417-418 ... 419-420 ... 421-422 ... 423-424 ... 425-426 ... 427-428 ... 429-430 ... 431-432 ... 433-434 ... 435-436 ... 437-438 ... 439-440 ... 441-442 ... 443-444 ... 445-446 ... 447-448 ... 449-450 ... 451-452 ... 453-454 ... 455-456 ... 457-458 ... 459-460 ... 461-462 ... 463-464 ... 465-466 ... 467-468 ... 469-470 ... 471-472 ... 473-474 ... 475-476 ... 477-478 ... 479-480 ... 481-482 ... 483-484 ... 485-486 ... 487-488 ... 489-490 ... 491-492 ... 493-494 ... 495-496 ... 497-498 ... 499-500 ... 501-502 ... 503-504 ... 505-506 ... 507-508 ... 509-510 ... 511-512 ... 513-514 ... 515-516 ... 517-518 ... 519-520 ... 521-522 ... 523-524 ... 525-526 ... 527-528 ... 529-530 ... 531-532 ... 533-534 ... 535-536 ... 537-538 ... 539-540 ... 541-542 ... 543-544 ... 545-546 ... 547-548 ... 549-550 ... 551-552 ... 553-554 ... 555-556 ... 557-558 ... 559-560 ... 561-562 ... 563-564 ... 565-566 ... 567-568 ... 569-570 ... 571-572 ... 573-574 ... 575-576 ... 577-578 ... 579-580 ... 581-582 ... 583-584 ... 585-586 ... 587-588 ... 589-590 ... 591-592 ... 593-594 ... 595-596 ... 597-598 ... 599-600 ... 601-602 ... 603-604 ... 605-606 ... 607-608 ... 609-610 ... 611-612 ... 613-614 ... 615-616 ... 617-618 ... 619-620 ... 621-622 ... 623-624 ... 625-626 ... 627-628 ... 629-630 ... 631-632 ... 633-634 ... 635-636 ... 637-638 ... 639-640 ... 641-642 ... 643-644 ... 645-646 ... 647-648 ... 649-650 ... 651-652 ... 653-654 ... 655-656 ... 657-658 ... 659-660 ... 661-662 ... 663-664 ... 665-666 ... 667-668 ... 669-670 ... 671-672 ... 673-674 ... 675-676 ... 677-678 ... 679-680 ... 681-682 ... 683-684 ... 685-686 ... 687-688 ... 689-690 ... 691-692 ... 693-694 ... 695-696 ... 697-698 ... 699-700 ... 701-702 ... 703-704 ... 705-706 ... 707-708 ... 709-710 ... 711-712 ... 713-714 ... 715-716 ... 717-718 ... 719-720 ... 721-722 ... 723-724 ... 725-726 ... 727-728 ... 729-730 ... 731-732 ... 733-734 ... 735-736 ... 737-738 ... 739-740 ... 741-742 ... 743-744 ... 745-746 ... 747-748 ... 749-750 ... 751-752 ... 753-754 ... 755-756 ... 757-758 ... 759-760 ... 761-762 ... 763-764 ... 765-766 ... 767-768 ... 769-770 ... 771-772 ... 773-774 ... 775-776 ... 777-778 ... 779-780 ... 781-782 ... 783-784 ... 785-786 ... 787-788 ... 789-790 ... 791-792 ... 793-794 ... 795-796 ... 797-798 ... 799-800 ... 801-802 ... 803-804 ... 805-806 ... 807-808 ... 809-810 ... 811-812 ... 813-814 ... 815-816 ... 817-818 ... 819-820 ... 821-822 ... 823-824 ... 825-826 ... 827-828 ... 829-830 ... 831-832 ... 833-834 ... 835-836 ... 837-838 ... 839-840 ... 841-842 ... 843-844 ... 845-846 ... 847-848 ... 849-850 ... 851-852 ... 853-854 ... 855-856 ... 857-858 ... 859-860 ... 861-862 ... 863-864 ... 865-866 ... 867-868 ... 869-870 ... 871-872 ... 873-874 ... 875-876 ... 877-878 ... 879-880 ... 881-882 ... 883-884 ... 885-886 ... 887-888 ... 889-890 ... 891-892 ... 893-894 ... 895-896 ... 897-898 ... 899-900 ... 901-902 ... 903-904 ... 905-906 ... 907-908 ... 909-910 ... 911-912 ... 913-914 ... 915-916 ... 917-918 ... 919-920 ... 921-922 ... 923-924 ... 925-926 ... 927-928 ... 929-930 ... 931-932 ... 933-934 ... 935-936 ... 937-938 ... 939-940 ... 941-942 ... 943-944 ... 945-946 ... 947-948 ... 949-950 ... 951-952 ... 953-954 ... 955-956 ... 957-958 ... 959-960 ... 961-962 ... 963-964 ... 965-966 ... 967-968 ... 969-970 ... 971-972 ... 973-974 ... 975-976 ... 977-978 ... 979-980 ... 981-982 ... 983-984 ... 985-986 ... 987-988 ... 989-990 ... 991-992 ... 993-994 ... 995-996 ... 997-998 ... 999-1000 ... 1001-1002 ... 1003-1004 ... 1005-1006 ... 1007-1008 ... 1009-1010 ... 1011-1012 ... 1013-1014 ... 1015-1016 ... 1017-1018 ... 1019-1020 ... 1021-1022 ... 1023-1024 ... 1025-1026 ... 1027-1028 ... 1029-1030 ... 1031-1032 ... 1033-1034 ... 1035-1036 ... 1037-1038 ... 1039-1040 ... 1041-1042 ... 1043-1044 ... 1045-1046 ... 1047-1048 ... 1049-1050 ... 1051-1052 ... 1053-1054 ... 1055-1056 ... 1057-1058 ... 1059-1060 ... 1061-1062 ... 1063-1064 ... 1065-1066 ... 1067-1068 ... 1069-1070 ... 1071-1072 ... 1073-1074 ... 1075-1076 ... 1077-1078 ... 1079-1080 ... 1081-1082 ... 1083-1084 ... 1085-1086 ... 1087-1088 ... 1089-1090 ... 1091-1092 ... 1093-1094 ... 1095-1096 ... 1097-1098 ... 1099-1100 ... 1101-1102 ... 1103-1104 ... 1105-1106 ... 1107-1108 ... 1109-1110 ... 1111-1112 ... 1113-1114 ... 1115-1116 ... 1117-1118 ... 1119-1120 ... 1121-1122 ... 1123-1124 ... 1125-1126 ... 1127-1128 ... 1129-1130 ... 1131-1132 ... 1133-1134 ... 1135-1136 ... 1137-1138 ... 1139-1140 ... 1141-1142 ... 1143-1144 ... 1145-1146 ... 1147-1148 ... 1149-1150 ... 1151-1152 ... 1153-1154 ... 1155-1156 ... 1157-1158 ... 1159-1160 ... 1161-1162 ... 1163-1164 ... 1165-1166 ... 1167-1168 ... 1169-1170 ... 1171-1172 ... 1173-1174 ... 1175-1176 ... 1177-1178 ... 1179-1180 ... 1181-1182 ... 1183-1184 ... 1185-1186 ... 1187-1188 ... 1189-1190 ... 1191-1192 ... 1193-1194 ... 1195-1196 ... 1197-1198 ... 1199-1200 ... 1201-1202 ... 1203-1204 ... 1205-1206 ... 1207-1208 ... 1209-1210 ... 1211-1212 ... 1213-1214 ... 1215-1216 ... 1217-1218 ... 1219-1220 ... 1221-1222 ... 1223-1224 ... 1225-1226 ... 1227-1228 ... 1229-1230 ... 1231-1232 ... 1233-1234 ... 1235-1236 ... 1237-1238 ... 1239-1240 ... 1241-1242 ... 1243-1244 ... 1245-1246 ... 1247-1248 ... 1249-1250 ... 1251-1252 ... 1253-1254 ... 1255-1256 ... 1257-1258 ... 1259-1260 ... 1261-1262 ... 1263-1264 ... 1265-1266 ... 1267-1268 ... 1269-1270 ... 1271-1272 ... 1273-1274 ... 1275-1276 ... 1277-1278 ... 1279-1280 ... 1281-1282 ... 1283-1284 ... 1285-1286 ... 1287-1288 ... 1289-1290 ... 1291-1292 ... 1293-1294 ... 1295-1296 ... 1297-1298 ... 1299-1300 ... 1301-1302 ... 1303-1304 ... 1305-1306 ... 1307-1308 ... 1309-1310 ... 1311-1312 ... 1313-1314 ... 1315-1316 ... 1317-1318 ... 1319-1320 ... 1321-1322 ... 1323-1324 ... 1325-1326 ... 1327-1328 ... 1329-1330 ... 1331-1332 ... 1333-1334 ... 1335-1336 ... 1337-1338 ... 1339-1340 ... 1341-1342 ... 1343-1344 ... 1345-1346 ... 1347-1348 ... 1349-1350 ... 1351-1352 ... 1353-1354 ... 1355-1356 ... 1357-1358 ... 1359-1360 ... 1361-1362 ... 1363-1364 ... 1365-1366 ... 1367-1368 ... 1369-1370 ... 1371-1372 ... 1373-1374 ... 1375-1376 ... 1377-1378 ... 1379-1380 ... 1381-1382 ... 1383-1384 ... 1385-1386 ... 1387-1388 ... 1389-1390 ... 1391-1392 ... 1393-1394 ... 1395-1396 ... 1397-1398 ... 1399-1400 ... 1401-1402 ... 1403-1404 ... 1405-1406 ... 1407-1408 ... 1409-1410 ... 1411-1412 ... 1413-1414 ... 1415-1416 ... 1417-1418 ... 1419-1420 ... 1421-1422 ... 1423-1424 ... 1425-1426 ... 1427-1428 ... 1429-1430 ... 1431-1432 ... 1433-1434 ... 1435-1436 ... 1437-1438 ... 1439-1440 ... 1441-1442 ... 1443-1444 ... 1445-1446 ... 1447-1448 ... 1449-1450 ... 1451-1452 ... 1453-1454 ... 1455-1456 ... 1457-1458 ... 1459-1460 ... 1461-1462 ... 1463-1464 ... 1465-1466 ... 1467-1468 ... 1469-1470 ... 1471-1472 ... 1473-1474 ... 1475-1476 ... 1477-1478 ... 1479-1480 ... 1481-1482 ... 1483-1484 ... 1485-1486 ... 1487-1488 ... 1489-1490 ... 1491-1492 ... 1493-1494 ... 1495-1496 ... 1497-1498 ... 1499-1500 ... 1501-1502 ... 1503-1504 ... 1505-1506 ... 1507-1508 ... 1509-1510 ... 1511-1512 ... 1513-1514 ... 1515-1516 ... 1517-1518 ... 1519-1520 ... 1521-1522 ... 1523-1524 ... 1525-1526 ... 1527-1528 ... 1529-1530 ... 1531-1532 ... 1533-1534 ... 1535-1536 ... 1537-1538 ... 1539-1540 ... 1541-1542 ... 1543-1544 ... 1545-1546 ... 1547-1548 ... 1549-1550 ... 1551-1552 ... 1553-1554 ... 1555-1556 ... 1557-1558 ... 1559-1560 ... 1561-1562 ... 1563-1564 ... 1565-1566 ... 1567-1568 ... 1569-1570 ... 1571-1572 ... 1573-1574 ... 1575-1576 ... 1577-1578 ... 1579-1580 ... 1581-1582 ... 1583-1584 ... 1585-1586 ... 1587-1588 ... 1589-1590 ... 1591-1592 ... 1593-1594 ... 1595-1596 ... 1597-1598 ... 1599-1600 ... 1601-1602 ... 1603-1604 ... 1605-1606 ... 1607-1608 ... 1609-1610 ... 1611-1612 ... 1613-1614 ... 1615-1616 ... 1617-1618 ... 1619-1620 ... 1621-1622 ... 1623-1624 ... 1625-1626 ... 1627-1628 ... 1629-1630 ... 1631-1632 ... 1633-1634 ... 1635-1636 ... 1637-1638 ... 1639-1640 ... 1641-1642 ... 1643-1644 ... 1645-1646 ... 1647-1648 ... 1649-1650 ... 1651-1652 ... 1653-1654 ... 1655-1656 ... 1657-1658 ... 1659-1660 ... 1661-1662 ... 1663-1664 ... 1665-1666 ... 1667-1668 ... 1669-1670 ... 1671-1672 ... 1673-1674 ... 1675-1676 ... 1677-1678 ... 1679-1680 ... 1681-1682 ... 1683-1684 ... 1685-1686 ... 1687-1688 ... 1689-1690 ... 1691-1692 ... 1693-1694 ... 1695-1696 ... 1697-1698 ... 1699-1700 ... 1701-1702 ... 1703-1704 ... 1705-1706 ... 1707-1708 ... 1709-1710 ... 1711-1712 ... 1713-1714 ... 1715-1716 ... 1717-1718 ... 1719-1720 ... 1721-1722 ... 1723-1724 ... 1725-1726 ... 1727-1728 ... 1729-1730 ... 1731-1732 ... 1733-1734 ... 1735-1736 ... 1737-1738 ... 1739-1740 ... 1741-1742 ... 1743-1744 ... 1745-1746 ... 1747-1748 ... 1749-1750 ... 1751-1752 ... 1753-1754 ... 1755-1756 ... 1757-1758 ... 1759-1760 ... 1761-1762 ... 1763-1764 ... 1765-1766 ... 1767-1768 ... 1769-1770 ... 1771-1772 ... 1773-1774 ... 1775-1776 ... 1777-1778 ... 1779-1780 ... 1781-1782 ... 1783-1784 ... 1785-1786 ... 1787-1788 ... 1789-1790 ... 1791-1792 ... 1793-1794 ... 1795-1796 ... 1797-1798 ... 1799-1800 ... 1801-1802 ... 1803-1804 ... 1805-1806 ... 1807-1808 ... 1809-1810 ... 1811-1812 ... 1813-1814 ... 1815-1816 ... 1817-1818 ... 1819-1820 ... 1821-1822 ... 1823-1824 ... 1825-1826 ... 1827-1828 ... 1829-1830 ... 1831-1832 ... 1833-1834 ... 1835-1836 ... 1837-1838 ... 1839-1840 ... 1841-1842 ... 1843-1844 ... 1845-1846 ... 1847-1848 ... 1849-1850 ... 1851-1852 ... 1853-1854 ... 1855-1856 ... 1857-1858 ... 1859-1860 ... 1861-1862 ... 1863-1864 ... 1865-1866 ... 1867-1868 ... 1869-1870 ... 1871-1872 ... 1873-1874 ... 1875-1876 ... 1877-1878 ... 1879-1880 ... 1881-1882 ... 1883-1884 ... 1885-1886 ... 1887-1888 ... 1889-1890 ... 1891-1892 ... 1893-1894 ... 1895-1896 ... 1897-1898 ... 1899-1900 ... 1901-1902 ... 1903-1904 ... 1905-1906 ... 1907-1908 ... 1909-1910 ... 1911-1912 ... 1913-1914 ... 1915-1916 ... 1917-1918 ... 1919-1920 ... 1921-1922 ... 1923-1924 ... 1925-1926 ... 1927-1928 ... 1929-1930 ... 1931-1932 ... 1933-1934 ... 1935-1936 ... 1937-1938 ... 1939-1940 ... 1941-1942 ... 1943-1944 ... 1945-1946 ... 1947-1948 ... 1949-1950 ... 1951-1952 ... 1953-1954 ... 1955-1956 ... 1957-1958 ... 1959-1960 ... 1961-1962 ... 1963-1964 ... 1965-1966 ... 1967-1968 ... 1969-1970 ... 1971-1972 ... 1973-1974 ... 1975-1976 ... 1977-1978 ... 1979-1980 ... 1981-1982 ... 1983-1984 ... 1985-1986 ... 1987-1988 ... 1989-1990 ... 1991-1992 ... 1993-1994 ... 1995-1996 ... 1997-1998 ... 1999-2000 ... 2001-2002 ... 2003-2004 ... 2005-2006 ... 2007-2008 ... 2009-2010 ... 2011-2012 ... 2013-2014 ... 2015-2016 ... 2017-2018 ... 2019-2020 ... 2021-2022 ... 2023-2024 ... 2025-2026 ... 2027-2028 ... 2029-2030 ... 2031-2032 ... 2033-2034 ... 2035-2036 ... 2037-2038 ... 2039-2040 ... 2041-2042 ... 2043-2044 ... 2045-2046 ... 2047-2048 ... 2049-2050 ... 2051-2052 ... 2053-2054 ... 2055-2056 ... 2057-2058 ... 2059-2060 ... 2061-2062 ... 2063-2064 ... 2065-2066 ... 2067-2068 ... 2069-2070 ... 2071-2072 ... 2073-2074 ... 2075-2076 ... 2077-2078 ... 2079-2080 ... 2081-2082 ... 2083-2084 ... 2085-2086 ... 2087-2088 ... 2089-2090 ... 2091-2092 ... 2093-2094 ... 2095-2096 ... 2097-2098 ... 2099-2100 ... 2101-2102 ... 2103-2104 ... 2105-2106 ... 2107-2108 ... 2109-2110 ... 2111-2112 ... 2113-2114 ... 2115-2116 ... 2117-2118 ... 2119-2120 ... 2121-2122 ... 2123-2124 ... 2125-2126 ... 2127-2128 ... 2129-2130 ... 2131-2132 ... 2133-2134 ... 2135-2136 ... 2137-2138 ... 2139-2140 ... 2141-2142 ... 2143-2144 ... 2145-2146 ... 21

Haszonbérleti hirdetés.

A felsőes uralkodó család alapítványi ráczkevei uradalmához tartozó **Also-Peszér** pusztabirtok (Pestmegyében, Peszér-Adacs község határában vasúti állomás Künszentmiklós vagy Dabas) **1901. évi április hó 24-étől esetleg október 1-étől**

haszonbérbe

adatik.

A földbirtok, mely **3706 kat. hold; szántóföld, rét és legelőből áll és gazdasági épületekkel van felszerelve.**

Haszonbéri ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10⁰/o-ával

1900. évi április hó 15-ik

napjáig az uradalmi fötítzséghez Ráczkevéen nyújthatók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkevéen, 1900. február hó 14-én. 437

A felsőes uralkodó család alapítványai ráczkevei uradalmának cs. és kir. fötítzsége.

1897. Kisbér nemzetközi vetőgépversenyszéki
Lévai nemzetközi vetőgépversenyszéki
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépversenyszéki
Márosvásártelvi vetőgépversenyszéki
1899. Szegedi kiállítás
első díj; állami arany érem.
első díj; nagy özmerre arany érem.
első díj; arany érem.
első díj; arany érem.
első díj; legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:
Magyarország
legújabb és
legjobb 7583
vetőgépet.

szabad, kiváltható kapacitásokkal ellátott

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

vetőgépet, továbbá szab. „Perfecta” cölös és igen jó, könnyű vetőgépet, legjobb szerkesztett Sack-re úszéri aczéleket, borostit, járgányait, szénagyűjtőt, rasztit és mindenféle gazdasági gépet.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répakapa és töltőgőz, a 10 lrt. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gróf Hunyady-féle törzsből származott, finom posztó-gyapjas és electorális irányban tenyésztett 50 darab fiatal

tenyészkos eladó

nagyságos **Jankovich Besán Gyula** ur gárdony-pusztai törzsházastábulától u. p. és vasútiállomás **Lengyeltelek** Somogy-megyén.

Felvilágosítással szolgál 490

BÁRSCH ISTVÁN gazdatiszt.

A vetési időnyire ajánlom **SACK RUDOLF** legújabb rendszerű **sorbavetőgépeit**, melyek **Kisbéren** és **Léván** múlt év őszén tartott nemzetközi versenyek alkalmából első díjjal lettek kitüntetve. Továbbá ajánlom az **egyek eke gerendéjére szerelhető grubbereket és extirpátorokat.**

Van ráadásul az eredeti műhelyben töltetve vedőgéppel csak nem szerelhető be, azaz legyűző és táborozás.

PROPPER SAMU

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője, BUDAPEST, V., Váci-kört 52. szám.

Actiengesellschaft Stahlwerke Weissenfels

ezelőtt Goepfinger & Co.

Weissenfels, Oberkrain.

szabadalmazott

aczélbordók

A bordóban levő fűzőcsék nem vesztik súlyukat kiszívárgás, felszívódás és agyorkák által. Nincs fűzőcsék.

Petrolum, benzol, fűzőcsék, agyorkák, olajok, szilikák stb. vezére.

Amerikai szabadalmazott

aczelláncok forrasztás nélkül.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

7517

Eladó

sima és gyökeres szőlővessző.

Gróf Zichy János főványi szőlőtelepéről teljesen érett, peronospora- és jégmentes nagy mennyiségű sima és gyökeres fajtisztá szőlővesszők tavaszi szállításra eladók:

Olasz ritling	8 korona	— korona
Mézes fehér	8	8
Főher burgundi	10	28
Zöld sylvani	8	28
Ezerjő	8	8
Kövindinka	8	28
Madelaine angevine	8	20
Chasselas blanc equant	12	8
Chasselas rouge	16	8
M. Passautti	24	8

A szőlővesszők szokványminőségűek ültetésre elkészítve

Az árak esomagolva és vasútra szállítva értendők. Az összes ár szállításkor utánvételeztetik.

Megrendelések **Uradalmi intézőség** címzetre **Füveny-pusztá**, u. p. Táz (Péjérmege) kéretnek, hol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

313

Söre-ökrök eladása.

Az egri főkapitány

101 darab söremarhát

bocsájt eladásra, melyek a következő gazdaságban vannak elhelyezve:

Bagotán 7 darab, Egyeken 15 darab, Kiszaludon 8 darab, Örvényszögben 8 darab, Tikoson 6 db., Tüajon 11 db., végre Zsigeren 46 darab.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat

f. hó 21-ig

Egerbe alírott kormányzóshoz küldjék be, mely megjegyzi, hogy az ajánlatnál a % leszámítást kizártnak tekintik.

Eger, 1900. márczius 5.

542

Központi uradalmi kormányzóshoz.

18565/1900. szám.

HIRDETÉS.

A budapesti m. kir. állatorvosi főiskola kórházaiba felvett beteg állatok részére a beteg állatok létszámának arányához képest **1900. évi szeptember hó 1-56 napjától** kezdődőleg **egy évre** szükségelt körülbelül

90.000 kg. széna, 50.000 kg. zab és 60.000 kg. alomszalma, esetleg egyéb takarmányozási czikkek szállításának biztosítása czéljából f. évi április hó 5-én délelőtti 9 órakor a m. kir. állatorvosi főiskola rektori hivatalában, VII. ker., Rottenbiller-utca 23—25. sz. ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szállításra vonatkozó részletes feltételek, szerződés-tervezet és az ajánlati minta a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola VII. ker., Rottenbiller-utca 23—25. sz. titkári hivatalában minden nap délelőtti 8—2 óráig megtekinthető.

A beérkezett ajánlatok f. évi április hó 5-én délelőtti pontban 9 órakor a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola rektori hivatalában bizottság fogja nyilvánosan felbontani.

Budapest, 1900. évi márczius 4-én.

A m. kir. állatorvosi főiskola rektori hivatala.

550

310. sz. 1900.

Földhaszonbéri hirdetés!

A m. kir. közalapítványi uradalom f. évi október hó 1-től

az Izgáz község határában fekvő
1321¹⁵¹/₁₆₀₀ holdas földbirtokát 8 évi időre
haszonbérbe adja.

A haszonbérbeadás zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen

f. év április hó 30-án délelőtti 10 órakor

fog eszközölnötni a Buziás fürdőhelyen székelő m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztsg hivatalos helyiségében.

Ezen határnapra bérleti szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 K. belyeggyel ellátott és bánatpénzzel felszerelt irások zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott évi haszonbér összege számmakkal és betűkkel kitüntetendő és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, borítékozva a fenti határidő előtt alírott főtisztsghez nyújtásá be, a borítékra feljegyezve, hogy az ajánlat, mely bértárgyára szól.

Bánatpénzül a birtoktest minden holdja után Kettő (2) korona csatlólandó a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtevéle előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapirokban.

Kikiáltási ár év és holdanként: **0 K. 20 Hllér.**

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralékos tartoztatban vannak, vagy bármi ezimen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elköszve érkezőti vagy utóajánlatok valamint költségen fel nem szerelték figyelembe vétetini nem fognak.

Az ajánlattevők költi szabad választási jog az uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alírott főtisztsgnél, valamint a zsidóvini uradalmi ispánságnál és a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetőek vagy érdeklődők költségein lemásolhatóak.

Buziáson 1900. évi márczius hó 3-án.

555

A m. kir. közalap. gazd. ker. főtisztsg.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR

Részv. Társas. (vezérelt HILLE)
 a) minden alkalmat gáz-, benzín-, petroléum- és acetylen-motorral (1000-2000) és locomobiljait.

Nagyszerű újítások

szabadalmazott

szervezetű.

Minden kiállításon és versenyen első díjjal és érmekkel kitüntetve.

Vezérelési hely: Gellért Ignác és Társa, Budapest, F. Eötvös-u. 45. FŐKÖMELLY BUDAPESTEN.

SZABÓ BÉLA utóda

GYÖNGYOS.

A legmagasabb kitüntetés!

amely gyárost vagy kereskedőt érhet az, ha az általa fogalomba hozott árut, a fogyasztó közönség pénze mellett még hálásan megköszöni, magasztalja, dicsőímszert zeng fölötte és minden ismerősének, jó barátjának ajánlja. Ilyen kitüntetésben részesül évek óta a gyöngyösi **Szabó Béla utóda**, azaz, mely a már ország-szerte ismert jó birneverű **Bikaviadal kaszát**

honosította meg nálunk. A leg-szegényebb munkástól, a leg-módosabb gazdáig, több mint 10000 ilyen diesérlő levél van birtokában.

Kaszáinak minden darabját, amely nem megfelelően bizonyul, saját költségén visszafogadul és saját költségére azonnal megtérít.

Ára jó felekedéssel együtt 10 darabon felül bérmentve

	8	8 1/2	9	10	11	markos
korona	2.40	2.60	2.90	3.20	3.60	

40 koronán aluli megrendeléseknél utánvét mellett, ezen felül a község bírálja ajánlása mellett augusztus 1-i fizetésre. Megrendeléseket április és májusi szállításra már most elfogad, késői megrendelések a nagy kereslet folytán nem lesznek figyelembe nem vehetők.

Magyar királyi általánosítok.
28106/900/C/III. sz.

Hírdetmény.

(Berlin-budapesti keleti expresszvonat pótlékdíjszabás életbe lépésére.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától veti értesítés szerint folyó évi május hó 1-én a Berlin-budapesti keleti expresszvonatok használatát járó pótlék-díjkelet mára-ban foglalt új díjszabás lép életbe, mely a magy. kir. államvasutak díj-szabáselírő utóirodájában Budapestben, VI. Csengery-utca 33. II. emeleten 1 K-ért leír kapható.

Budapestben, 1900. márczius 7-én.

Az igazgatóság.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Hírközlő Hivatalánál (Budapest Köszölkő).

Ára le:

nagyban waggon-rakományonként az Leopoldsdall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolság rendelkezési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm-ként zsákkal együtt budapesti rakfűrakomból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., más tagoknak 3 frt. A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesítették pénz-tárhoz beküldeni kérik, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

A téglá-, cserép- és alagsó-gyártás mint gazdasági ipar.
 Gazdasági-, téglá-, cserép- és alagsó gyárak teljes felépítése és berendezése, téglagépek, cserépsindelygépek, alagsósajtók, kavicszúzógépek legjobb szerkezetben.

KÖRKEMENCZÉK

téglá-, cserépsindely-, alagsó-, mész-, ezüst- és magnézit égetésére
 Osztr. magyar szabadalom

GEDEON ÉS KONT

mérnöki iroda, vállalkozók

V., Váci-kört 68. BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

Költségvetések, prospektusok, díjtalanul.

Legjobb referenciák.

Kísérletelési telep rendelkezésre áll.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-kört 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomasalak),
 „Martellin“ dohánytrágyát, Kainitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —

Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek a legolcsóbb árban.

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

Sima szőlővessző eladás.

Gróf Chotek Rezső futtakai szőlőtelepéből

Mézes fehér	... ..	ezre 12 korona
Chaselas fehér	... ..	„ 12 „
Barduceis	... ..	„ 14 „
Thomery	... ..	„ 14 „
Bulchery	... ..	„ 14 „

normális mértékben, mely a készlet tart.

Megrendelések

573

az uradalmi igazgatósághoz Futtakra
 (Bács-Bodrogmegye) ezimzendők.

Keleti J. orvosi műszergyáros
 a Budapest.

Főraktár: Koronaherceg-utca 17. sz.
 Gyár: (Motor-erdő) IV., Károly-laktanya.

Állandó nagy raktár mindenemmel állatorkozó és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint: és jutányos árák.

Javítások és műköszörlések elfogadtatnak.
 Képes árjegyzék ingyen.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legkövetesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** vezeték nélküli
szállás.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és ügye-
lemre méltó” jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyű „Bonni” eketaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem
dől, domboldalon nem farol, az éhét
egyenletesen vezet, kenése folytonos és
gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanattal állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eudárd és társainál.

Budapesten: a szab. osztr. magyar államvasúttársulat magyar
hányli, hutái és uradalmi vezérgazgatóságánál (VI. Terež-körút
24/a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V. Alkotmány-u. 31.)
Bächer és Melicher cégénél (VI. Nagymező-u. 68.) Kann és Heller
uraknál (V. Váci-körút 62.)

HIRDETÉSEK

felvértetnek a kiadóhivatásban
BUDAPEST,
1111-át 25-dik szám

**Szegedi
Zsákok.**

Gabonaszákokat
nyers és vízmentesen feltett
ponyvákat,
KÖTÉLMEMÜEKET,
az éltseimert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendergyár

Salsmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
**Budapest,
V., Nádor-utca
20. sz.**

Lucernát, loherét, fűmagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó mi-
nőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, közpénzfizetés mellett vásárolk loherét, lucsernát és egyéb magvakat és kerek min-
tásot szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

Sürgőnyozim: „CERES” Budapest.

Arjegyekkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálak.

Telefon.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvakat, kár-
rányfestékeket, fedéllakat,

MŰTRÁGYÁT

Összes szaporítást tiszta vastag gyökér-
rekből állítva.

GÉPOLAJÁT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű
savtalanított repceolajajat, stb.

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolit, karbolpor, erolin, szódagélér stb.
rézgélér karbololeumot, keserítő csudastól stb.

BUDAPESTEN,

Akadémia-utca 10. sz.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomgépítő
cégyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső váci-ut 54-56. sz.

